

ÍNDIX

1. Introducció	
1.1. Explicació del tema i finalitat del treball.....	3
1.2. Objectius.....	4
2. Treball dut a terme	
2.1. Calendari del treball.....	5
2.2. Metodologia emprada.....	6
3. La Por.....	8
3.1. Per què sentim por. Bases biològiques de la por.....	9
3.2. Tipus de pors.....	12
3.2.1. Les pors simples o endògenes.....	12
3.2.2. Les pors adquirides o exògenes.....	13
3.2.3. Quan la por es converteix en fòbia.....	13
3.3 Com s'aprèn a ser poruc.....	13
3.4 Por normals i patològiques.....	14
3.5. Les pors infantils.....	15
3.6. Com ajudar l'infant a entendre, elaborar i superar les pors....	17
3.6.1. Estratègies.....	20
4. Els contes. Orígens i evolució.....	21
4.1. Classificació i caracterització.....	21
4.2. Els contes de por.....	22
4.2.1. Els contes destinats als infants segons l'edat d'aquests....	23
4.2.2. Conte narrat i conte llegit.....	24
4.2.3. Paraula sense imatge.....	24
4.2.4. Imatge sense paraula.....	25
4.2.5. Paraula i imatge.....	25

5. Pràctica

5.1. Buidatge de pors..... 26

5.2. Simulació teatral..... 27

5.2.1. Característiques de la simulació teatral..... 28

5.2.2. Transcripció de la simulació teatral..... 28

5.2.3. Resultats de l'experiència..... 30

5.3. Resultats obtinguts..... 32

5.3.1. Gràfics dels resultats al Col·legi Sant Pau Apòstol..... 32

5.3.2. Gràfics dels resultats al Col·legi Pax..... 35

6. Tria de contes..... 37

7. Conclusions..... 39

8. Bibliografia i webgrafia..... 43

8. Annexos

Annex 1: Fitxes dels contes analitzats..... 45

Annex 2: CD amb treball en format PDF i vídeos amb l'enregistrament de l'activitat pràctica

“Let's not forget that the little emotions are the great captains of our lives and we obey them without realizing it”

Vincent Van Gogh, 1889

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Explicació del tema i finalitat del treball

Aquest treball gira entorn una de les emocions més terrorífiques que mouen l'ésser humà: la por.

Ningú pot deslliurar-se de la por. Ja de ben petits aquesta regeix moltes de les nostres actuacions. Així que he volgut endinsar-me dins d'aquesta emoció per a entendre-la una mica millor i veure com a través dels contes es treballa aquest sentiment.

Els passos que hem seguit en aquest treball han estat els següents:

- a) En primer lloc, recerca d'informació per a conèixer els orígens de la por, els tipus, les bases fisiològiques, els seus mecanismes, les pors infantils i la relació que pot haver-hi amb els contes per a infants.
- b) Seguidament, hem fet un buidatge de les pors (probablement les més primàries) que actualment tenen nens i nenes entre 5 i 11 anys i hem volgut comprovar-ne la seva evolució. Per a dur a terme aquesta pràctica, ens hem dirigit directament a alumnes de primer, tercer i cinquè curs de primària del Col·legi Sant Pau Apòstol i de l' Escola Pax de la ciutat de Tarragona i, partint d'una simulació teatral, hem descobert què o quines coses els fan més por.
- c) A continuació, basant-nos en els resultats de la pràctica anterior, hem escollit i analitzat diversos contes infantils de por per tal de reconèixer com aquests tracten les pors dels infants. Els contes són una de les vies tradicionals de transmetre valors o d'aprenentatge per als més menuts, tenen encara tenen vigència en la nostra societat (tot i que moltes vegades tinguin una finalitat merament lúdica) i poden ser una eina eficaç per a tractar les pors.

d) En quart lloc, s'ha elaborat una fitxa model per tal d'aplicar-la a cada un dels contes seleccionats i així poder presentar un anàlisi clar i entenedor. Aquestes fitxes, a part de donar els detalls bàsics del conte: títol, trets principals de l'autor, sinopsi, introdueixen al lector dins la història del conte, proporcionen una visió clara de les pors que s'entreveuen i la seves possibles interpretacions. (Aquest treball de recerca s'ha centrat exclusivament en el text de contes europeus d'autor, prescindint de l'anàlisi detallada de les il·lustracions)

e) Finalment, hem estret conclusions contrastant les dades obtingudes de les dues escoles i analitzant la possible utilitat dels contes seleccionats per al tractament d'algunes de les pors més habituals.

1.2.Objectiu

Algunes preguntes que hem anat responent a llarg d'aquesta recerca són el perquè de la por, quelcom fonamental per a entendre els orígens d'aquesta emoció. Seguidament, centrant-nos més en el nen, hem buscat el paper d'aquesta en els infants i hem esbrinat les pors que tenen els nens entre cinc i onze anys, mirant si coincideixen o divergeixen en funció de l'edat..

Tenint en compte que no és un sentiment que sigui agradable, hem volgut determinar si la por és realment necessària, si es pot combatre o, si bé, cal regular-la.

A més, hem volgut veure si els contes són un mitjà per a treballar les pors i, si és així, fixar-nos en com ho fan.

De manera més concreta els nostres objectius han consistit en aprofundir en el tema de la por: orígens, mecanisme biològic, efectes, tipus i desenvolupament en els més menuts. També hem volgut analitzar contes relacionats amb les pors extrems d'un buidatge fet a partir d'una experiència amb nens de 5 a 11 anys.

En definitiva, contrastada la inevitable existència de la por en els infants, hem volgut mostrar un camí per combatre-la a través dels contes. És a dir, en aquest treball, hem volgut, primerament, entendre la por per, després, a través d'aquest primer apropament vital a la literatura que són els contes infantils, combatre-la.

2.TREBALL DUT A TERME

2.1. Calendari del treball

Juliol / Setembre	<ul style="list-style-type: none">- Recerca bibliogràfica a les biblioteques. - Entrevistes amb mestres i especialistes en contes. - Elaboració d'una simulació teatral per aplicar dins de les classes per tal d'extreure informació sobre les pors..
Octubre / Desembre	<ul style="list-style-type: none">- Posada en escena de la simulació teatral. - Buidatge i resultats - Selecció dels contes a analitzar d'acord amb les pors obtingudes - Anàlisi i interpretació dels contes triats. Redacció de l'anàlisi dels mateixos - Redacció del treball realitzat amb una valoració personal. - Lliurament del treball

2.2. Metodologia emprada

Instruments de recollida de dades

- Hem fet entrevistes a professors d'educació infantil i primària per tal de tenir una orientació en el treball.
- S'ha realitzat una anàlisi sobre les diferents pors.
- S'ha elaborat un guió per aplicar dins de la classe per a la simulació teatral.
- S'han enregistrat amb vídeo les actuacions dins de l'aula amb els alumnes per extreure a què tenen por.
- S'ha elaborat una pauta general per tal d'analitzar cada un dels contes seleccionats.

Recursos que s'han utilitzat

- Recerca bibliogràfica: La biblioteca de Pública de Tarragona ha estat des d'un principi el centre base del treball. No obstant s'ha complementat el treball bibliogràfic accedint a les biblioteques de les escoles Sant Pau Apòstol i Pax.
- Recursos on line per complementar la informació teòrica del treball.

- Recursos humans.

Es obligat esmentar la gran amabilitat i total disponibilitat amb qui considero la meua font principal, la professora M. R. de l'Escola Pax, gran coneixedora de contes i que ha estat en tot moment orientant-me i estimulant-me.

M. R., professora de l'escola Pax, també em va ajudar a trobar el camí amb les seves explicacions.

I. P., de la biblioteca pública. M'oferí tots els llibres de la biblioteca i em donà les primeres pautes per a la recerca bibliogràfica.

C.B.(Margaret Caçapors per als nens i nenes) actriu principal en les simulacions teatrals.

O. S., estudiant de Traducció i Interpretació. M'oferí la visió que els invidents tenen de la por.

Alumnes de 4t d'ESO del Col·legi Sant Pau que van fer les gravacions de la simulació teatral, captant, en tot moment, les directrius que els anava dient.

I, per últim, el meu tutor C. M., que ha dirigit i orientat aquest treball.

- Recursos tecnològics:

S'ha fet servir l'ordinador personal per redactar la part teòrica (Programa Microsoft Word) i per realitzar les estadístiques (Microsoft Excel)

Per a l'enregistrament de la simulació teatral s'ha fet servir una càmera Sony DSC-V3

3. LA POR

A fora és fosc i tu ets a casa, sol. La casa resta en absolut silenci malgrat el so del programa que mires a la tele. Ho veus i ho sents alhora: Soltadament la porta principal peta contra el marc de la porta.

La teva respiració s'accelera. El teu cor s'accelera. Els teus músculs es tensen.

Una fracció de segon més tard, saps que es tracta del vent. Ningú prova d'entrar a casa teva.

Per un moment, estaves tan espantat que reacciones com si la teva vida estigués en perill. El teu cos havia iniciat la resposta de lluita o fugida tant crucial per a la supervivència de qualsevol animal. Però de fet, no hi havia cap mena de perill. Què ha incitat a crear una reacció tan intensa? Què és exactament la por?

Julia Layton¹

La por, “*torbament de l'ànim, sentiment d'inquietud i commoció psicofisiològica que hom experimenta davant un perill concret, sigui aquest real o simplement pensat, imaginat*”² és, també, segons Paul Ekman³, una de les sis emocions fonamentals: repugnància, felicitat, ira, sorpresa, tristesa i por. A més a més, implica una inseguretats respecte la pròpia capacitat per a suportar o mantenir una reacció d'amenaça.

Cal diferenciar la por de l'ansietat; la por fa referència a una emoció produïda per un perill present, imminent i lligat a l'estímul que el genera. L'ansietat es refereix a una anticipació d'un perill futur, indefinit i imprevisible. Quan els intents d'afrontar la por fracassen, la por esdevé ansietat. L'ansietat és una por no resolta, un estat d'activació sense direcció específica, posterior a la percepció d'amenaça.⁴

¹ <http://science.howstuffworks.com/environmental/life/human-biology/fear3.htm>

² *Diccionari de la llengua catalana*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana S.A, 1982

³ EKMAN, PAUL; *¿Qué dice ese gesto?*, Barcelona, Ed. Paidós Ibérica, 2004

⁴ *Seminario Cefire, U:* <http://www.youblisher.com/p/77928-kjknhjbikbds/>

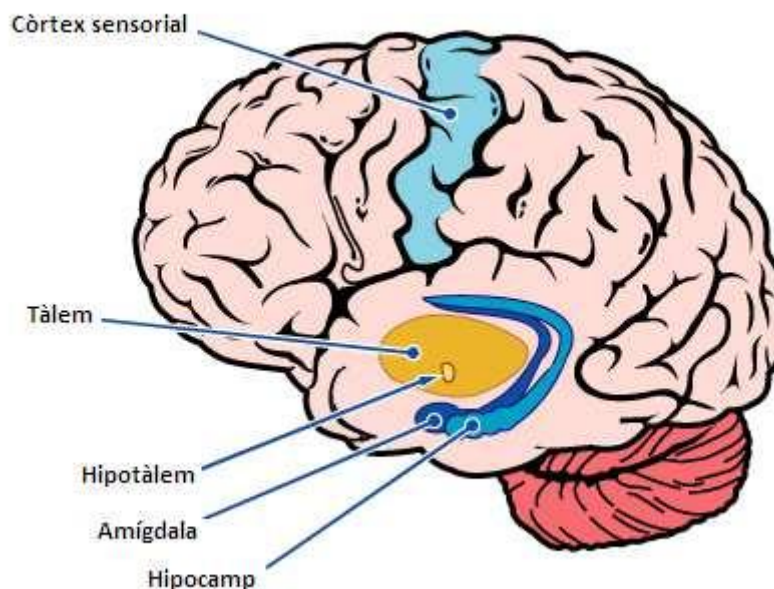
3.1. Per què sentim por? Bases biològiques de la por

Biològicament parlant, la por té una funció bàsica: alertar al subjecte per a assegurar la supervivència.

Quan una persona experimenta por, diverses àrees del cervell s'activen d'immediat.

El cervell és un òrgan que està format per més de 100 mil milions de cèl·lules nervioses, les quals conformen una xarxa de comunicacions i constitueixen el punt de partida de tot allò que sentim, fem o pensem. Aquesta xarxa es troba constantment transferint informació i desencadenant respostes. Les respostes que s'elaboren quan tenim por són gairebé del tot autònomes.

PARTS DEL CERVELL INVOLUCRADES EN LA RESPOSTA A LA POR

www.HowSuffWorks.com

- Tàlem: decideix on enviar les dades d'entrada sensorial (dels ulls, oïda, boca i pell).
- Còrtex sensorial: interpreta les dades sensorials.
- Hipocamp: emmagatzema i recupera records conscients, els processos conjunts d'estímuls per a establir el context.
- Amígdala: processa, controla i emmagatzema les nostres reaccions emocionals. És el centre de la identificació del perill. És una petita estructura en forma d'ametlla que es troba dins el lòbul límbic.
- Hipotàlem : activa la "lluita o fugida".

A mitjans del segle XX es descobriren les funcions del lòbul límbic, unes estructures amagades en el lloc més profund del cervell.⁵ Es descobrí, a més, que la informació rebuda pels sentits es transmetia per dos canals diferents: un de cognitiu que puja al còrtex cerebral i un altre, afectiu, que s'interna en les profunditats, passa pel tàlem i, des d'allí, a l'amígdala, a l'hipocamp i a altres estructures límbiques. Una dècada després s'identificà l'hipotàlem com un òrgan d'avaluació emocional.⁶

Segons el neurocientífic Joseph LeDoux⁷ hi ha dos sistemes de detecció del perill:

- Un d'urgència, tosc, que prefereix equivocar-se per excés de cautela que per excés de confiança, ja que sotmet l'estímul extern a una ràpida avaluació, que és realitzada fonamentalment per l'amígdala.
- L'altre sistema d'avaluació és lent i precís, i té lloc en zones del còrtex cerebral, la zona més sofisticada.

En un text d'Antonio Marina⁸ es distingeixen clarament aquests dos sistemes:

“Imaginem-nos que anem pel camí i veiem una branca a terra. Tenim un ensurt, perquè l'amígdala ha reaccionat com si la branca fos una serp. Per si de cas, més val prevenir que curar. Mentrestant, el còrtex ha analitzat l'estímul i ha comprovat que és una branca. Ens tranquil·litsem i continuem l'excursió.”

La reacció immediata i primera de prevenció correspondria al primer sistema, al d'urgència i tosc, on intervé l'amígdala. La tranquil·litat que sentim posteriorment ve donada pel segon sistema esmentat, on el còrtex hi té un paper primordial.

LeDoux⁹ també descobrí que part de les nostres memòries de les pors es conserva en l'amígdala i no s'esborra amb el temps. Aquest fet explica en gran part l'aparició de traumes infantils, ja que l'experiència i la reacció exagerada que tenim en una situació de

⁵Estudi realitzat per James Papez, neuròleg dels EEUU, en el 1937.

⁶Descobert per Paul MacLean, metge americà.

⁷Classificació efectuada en un estudi de Joseph LeDoux, neurocientífic.

⁸Anatomia del miedo. Un tratado sobre la valentía. José Antonio Marina. Ed. Anagrama, 2006, Barcelona.

⁹http://www.dailymotion.com/video/xbbrnj_vias-cerebrales-del-miedo-joseph-le_school
http://www.dailymotion.com/video/xbij1j_neurofisiologia-del-miedo_school#rel-page-2

por determinada, és emmagatzemada, de tal manera que a mesura que percebem quelcom relacionat amb aquella situació, responem de la mateixa manera exagerada.

Per una banda, és útil i convenient; convé que s'apreguin per sempre les situacions de perill real. Però pot ser perjudicial si la informació emmagatzemada esdevé errònia quan l'ambient canvia.

Un cop es percep, el missatge activa el sistema nerviós autònom, el qual, a diferència del sistema nerviós central, s'encarrega de regular molts dels mecanismes que estan fora de la nostra regulació voluntària. Regeix els batecs del cor, la pressió arterial, el sistema digestiu, pulmonar i reproductor i també les respostes emocionals.

Aquest sistema funciona amb dos règims diferents: simpàtic i parasimpàtic.

- El parasimpàtic regula aquests mecanismes en moments de tranquil·litat, en que l'organisme es dedica a activitats per a la pròpia conservació i per a la supervivència de l'espècie.
- El simpàtic pren el control en moments d'alarma, dirigeix tota l'energia muscular i cerebral per disposar-la a lluitar o fugir. “ *En un momento de peligro no se tiene hambre, ni sed, ni se orina, ni se tienen deseos sexuales. Todo esto queda momentáneamente en suspenso, para no distraer al sujeto amenazado.*”¹⁰

Un cop el perill ha estat detectat, el missatge alerta el sistema simpàtic. L'hipotàlem adverteix la hipòfisi i aquesta ordena la producció de dues hormones (dos missatgers): l'adrenalina i la noradrenalina, que posen en peu de guerra l'organisme.

¹⁰ Anatomia del miedo. Un tratado sobre la valentía. José Antonio Marin. Ed. Anagrama, 2006, Barcelona.

3.2. Tipus de por

Segons José Antonio Marina¹¹ es distingeixen les pors innates de les adquirides. Així com les normals de les patològiques (que podríem considerar útils o inútils).

3.2.1. Les pors innates o endògenes

Són aquelles provocades per desencadenants (objecte que és la causa o font de por) no apresos. Aquests s'hereten per espècie, es troben escrits als nostres gens. A més a més, Darwin i, posteriorment, G. Stanley Hall suposaren que hi havia una predisposició evolutiva a certes pors. Està comprovat que existeix una predisposició biològica a aprendre certes coses. S'afirma que no totes les pors típiques d'una espècie apareixen alhora, sinó que sorgeixen, desapareixen, canvien a mesura que l'individu creix i es desenvolupa. Hi ha un procés previsible en l'aparició i l'extinció de les pors normals. Emergeixen, s'estabilitzen i declinen. A mesura que avança l'edat, pot veure's com unes pors són més comunes en un moment determinat.

“Quan una situació determinada és freqüentment responsable de la mort d'una part considerable dels membres d'una espècie, durant un període llarg de temps (a escala evolutiva) cal esperar que els individus d'aquesta desenvolupin una por innata cap a algun estímul característic de la situació esmentada, per tal d'evitar-la.”¹²

El fet que moltes pors disminueixen ràpidament amb l'edat té a veure amb la naturalesa de l'estímul intens, que disminueix amb la repetició. Així com és també propi de l'estímul nou fer-se més familiar amb la repetició. A no ser que a un estímul intens que provoqui la por el segueixi una experiència desastrosa, l'ésser humà sembla estar capacitat per a habituar-se ràpidament a aquest estímul nou.

¹¹ Classificació extreta de Anatomia del miedo. Un tratado sobre la valentía. José Antonio Marin. Ed. Anagrama, 2006, Barcelona.

¹² GRAY, JEFFREY A., *La psicología del miedo*, Madrid, Ed. Guadarrama, 1971.

3.2.2. Les pors adquirides o exògenes

Provenen del món exterior: des de les més comunes, com parlar en públic o viatjar amb avió, fins a les fòbies més irracionals, com l'agorafòbia (por als llocs oberts), la claustrofòbia (por als espais tancats) o la zoofòbia (por als animals).

Les pors adquirides són temporals i poden canviar segons l'època en que l'ésser humà es desenvolupa, però ni les pors innates ni adquirides entenen de diferències socials, econòmiques, culturals o laborals. A més, les adquirides s'aprenen per experiència directa, per imitació i per transmissió d'informació.

3.2.3. Quan la por es converteix en fòbia.

Segons María Aurora Bohórquez Ortega¹³ la por infantil perd la seva utilitat i es diu fòbia quan:

- **És desproporcionada:** l'objecte temut és innocu i no aporta objectivament cap amenaça. És absurd espantar-se davant de coses inofensives, com l'obscuritat o els ratolins.

Altres situacions poden aportar efectes negatius i és raonable experimentar desassossec, però la reacció és excessiva quan, per exemple, un estudiant brillant es bloqueja davant d'un examen o un malalt s'espanta quan la infermera està preparant una injecció.

- **És desadaptativa:** l'elevada intensitat de la resposta produeix gran malestar i series preocupacions i símptomes desagradables (nàusees, diarrea, vòmits, desmais...) altera l'estil de vida quotidià i repercuteix negativament en el desenvolupament personal, ambient familiar o relacions socials.

3.3. Com s'aprèn a ser poruc?

Les pors no s'hereten. No hi ha un gen de la por. No obstant hi ha nens que neixen vulnerables i que s'ha d'aconseguir fer-los més resistents durant els primers anys de vida. Les pors en general s'aprenen i s'ensenyen sense voler. Podem afirmar, doncs que som una espècie poruga.

¹³ <http://www.cesdonbosco.com/revista/articulos2007/marzo07/aurorabohorquez.pdf>

Una majoria d'autors diuen que les pors van augmentant dels que el nadó neix fins als 7 anys aproximadament. A partir d'aquesta edat sol disminuir per a vegades, tornar a aflorar a l'adolescència però amb variacions i raons diferents.

*“Vivimos entre el recuerdo y la imaginación, entre fantasmas del pasado y fantasmas del futuro, reavivando peligros viejos e inventando amenazas nuevas, confundiendo realidad e irrealidad; es decir, hechos un lío. Para colmo de males, no nos basta con sentir temor, sino que reflexionamos sobre el temor sentido, con lo que acabamos teniendo miedo al miedo insidioso, reduplicativo y sin fronteras”.*¹⁴

José Antonio Marín descriu els següents tipus d'aprenentatges:

- **Els successos traumàtics:** un accident, una violació, una separació dolorosa, un fracàs amorós.
- **Successos tensos i repetits de la vida:** patir petits traumes de manera regular, humiliacions, agressions, sense possibilitat de control o defensa, que erosionen els recursos d'una persona.
- **Aprenentatge social, per imitació de models.**
- **L'assimilació de missatges alarmants:** la por pot ser induïda per la repetició de missatges alarmants. Una educació que insisteix massa en els perills de qualsevol situació pot abocar a la por.

3.4. Pors normals i pors patològiques

Les pors normals són aquelles que són adequades a la gravetat de l'estímul i no anul·len la capacitat de control i resposta. Sovint aquestes pors normals són denominades com evolutives, ja que formen part del desenvolupament psicològic de l'ésser humà.

¹⁴ Anatomia del miedo. Un tratado sobre la valentía. José Antonio Marín. Ed. Anagrama, 2006, Barcelona.

Una por patològica correspon amb una alarma desmesurada, que es dispara amb massa freqüència i amb llimars de perillositat molt baixos. Es converteix fàcilment en pànic. En els animals, per naturalesa, no podríem parlar de pors patològiques, ja que aquests tenen por únicament d'allò que realment els presenta un perill. Els humans, com tenim una gran capacitat creativa, podem, nosaltres mateixos, crear possibilitats, estímuls que ens generin por. Aquestes pors constants no ens protegeixen, sinó que, en realitat, ens fan sentir més insegurs.

“Es difícil encontrar criterios fiables para medir estos aspectos, y por ello apelamos frecuentemente a una mera evaluación estadística. Por ejemplo, el miedo a volar: ¿Es normal o patológico? En cierto sentido es normal, porque no estamos preparados para surcar los aires, pero en otro sentido no lo es, porque solo resulta insoportable a un pequeño número de personas.”¹⁵

3.5. Les pors infantils

Tal com hem dit la por té una vessant evolutiva i una funció de supervivència bàsica. De fet, aquell qui no sent por, pot ser qualificat com algú amb un problema. Per tant, en el desenvolupament psicològic de l'infant, les pors són normals, ja que constitueixen un valor de supervivència i adaptació.

Per aquest motiu, les pors dels nens estan estretament relacionades amb l'estat de dependència en què es troba en néixer: la dependència que sent de la mare, el porta a tenir por de separar-se'n. Després apareix la por als estranys i a tot allò que és estrany. Les pors normals canvien també segons l'etapa de desenvolupament en què es troba el nen.

¹⁵ Anatomia del miedo. Un tratado sobre la valentía. José Antonio Marin. Ed. Anagrama, 2006, Barcelona.

EDATS	PORS
0 - 1 anys	Pèrdua de suport (a caure's i a les alçades) Canvis bruscos Sorolls inesperats Separació dels pares
2 - 4 anys	(Es mantenen els de l'anterior etapa) Als animals Sorolls forts (com una tempesta)
4 - 6 anys	A la foscor Als éssers imaginaris
6 - 9 anys	Dany físic A fer el ridícul (per no tenir certes habilitats, per exemple)
9 - 12 anys	Por al dany físic (ja sigui d'accidents, a les malalties) A la separació dels pares (si el nen es troba en un ambient inestable entre els progenitors)
12 - 18 anys	Pors relacionades amb l'autoestima, la crítica, el fracàs, al rebuig o amenaces.

Les pors normals que presenta un nen durant el creixement són expressió del seu procés de maduració emocional, social i intel·lectual i van quedant enrere a mesura que se superen les diferents etapes. Cal esmentar que encara que moltes emocions sorgeixen del món intern dels infants, també tenen gran importància les experiències viscudes.

Quan, pel contrari, aquestes pors persisteixen massa en el temps, o la intensitat és també excessiva (moltes vegades és degut a que la mare li transmet al nounat un sentiment persistent de tensió), és probable que resultin ser pors patològiques o un trastorn d'ansietat.

Molts autors assenyalen que les pors solen anar en augment des del naixement i que abasten el seu zenit entre els 4 i 7 anys, moment en què comencen a disminuir. En ocasions ressegueixen en l'adolescència amb característiques i motius diferents.

Durant la **primera infància** (al voltant dels 5 anys), no tenen consolidat el sentiment d'identitat, com tampoc distingeixen la realitat objectiva i fantasia. Per això són molt influenciables i creuen en la possible existència d'éssers imaginaris, senzillament perquè o els han imaginat o han vist il·lustracions sense que un adult hagi estat present per a explicar-li-ho. Per aquest motiu apareix la por davant gent disfressada, i fins i tot poden experimentar por quan ells mateixos estan disfressats i es veuen al mirall.

3.6. Com ajudar a l'infant a entendre, elaborar i superar les pors: El conte com a teràpia

“L'expectativa de poder vèncer nous reptes és una contribució important dels anys preescolars, que ajuden a dissipar la falta de confiança en un mateix i l'ansietat produïda pel temor a ser incapaç de vèncer”

Richard Lazarus, 1989

Els infants es deixen influenciar fàcilment ja que el seu sentiment d'identitat no té una base sòlida. Creuen que els éssers fantàstics poden ser reals tan sols pel fet d'haver-ho imaginat o haver-lo vist en dibuixos.

A mida que l'infant creix, va controlant el món que l'envolta i les seves pors es van modificant. Segons els experts, els infants entre 7 i 8 anys poden tenir por a trobar-se una aranya al seu dormitori, però és més difícil que pensin en trobar-se un tigre.

La por és universal i a la vegada necessària per sondejar la realitat i captar el que hi ha de bo i de dolent al voltant. Amb els contes el nen/a es pot identificar amb el personatge principal fet que li pot provocar ansietat i tensió que en el moment que finalitza la història, minva encara que el desenllaç no sigui com a ell/a li hagués agradat.

Els nens volen que els contes se'ls repeteixin. Les sensacions que senten són les mateixes però amb diferents intensitats segons la situació de cadascun. Tot el que senten, tots els sentiments, però, són ben reals. D'aquesta manera, el nen va relacionant-se amb situacions

imaginàries i observa com el protagonista ha resolt les situacions fent servir unes estratègies que el nen potser ni coneixia ja que no havia viscut una situació semblant. D'aquesta manera, va interioritzant possibles recursos que ell mateix pot emprar. A més, aprèn que molt sovint, si un no pot sortir-se'n, la casualitat o algú bondadós pot ajudar-lo... Així es facilita el creure en la bondat, ja que es dona a entendre que en alguna part del món adult-real és possible trobar ajuda, cosa que indueix al nen a desenvolupar certa confiança i esperança.¹⁶

No es pot esperar que els nens superin les seves pors d'una manera automàtica. Han d'aprendre noves respostes a tots els estímuls que han provocat por.

El primer que s'hauria de fer per elaborar recursos per conviure amb les pors hauria de ser el de prendre consciència que les pors són sentiments propis de la espècie humana per ajudar-nos a protegir-nos dels perills.

En el butlletí 49 de la FEAC (Família Escola Acció Compartida) de la Fundació Escola Cristiana FECC), dedicat a les pors infantils, es donen un seguit d'indicacions per ajudar a combatre les pors infantils:

- Acollir les pors, tenir-les en compte i acceptar-les.
- Buscar l'origen de les pors.
- Treure'n importància.
- Fer-los raonar el perquè.
- Donar-los suport i acompanyament per demostrar-los que no passa res. Les nostres intervencions han d'anar enfocades en el sentit d'afirmar l'infant i no de crear-li sentiments de feblesa, inseguretat i dependència.
- Animar-los i ajudar-los a relaxar-se.
- Donar-los seguretat.
- Que l'adult els faci una explicació o raonament.
- Donar-los la oportunitat perquè desenvolupin i trobin estratègies per aprendre a suportar i a superar les pors.
- Afrontar el tema i ajudar-los a fer front a la seva pròpia por per poder superar-la. Procurar que les puguin encarar en bones condicions.
- Intentar entrar i entendre el seu món imaginari. Acabar-los la història posant-se al nivell de la seva imaginació.

¹⁶ www.lescarolines.com/articles/les%20pors%20inf

- Fer-los més independents i autònoms.
- Tractar el tema a través de contes, cançons i jocs agradables.
- Utilitzar emocions contràries a la por (alegria, seguretat, humor, rabia, riure...).

En el mateix article es dona un llistat de les actuacions que no s'haurien de fer:

- Acompanyar-los sempre.
- Potenciar la por.
- Ridiculitzar-los.
- Comparar-los amb nens que sí són valents. Associar la por amb feblesa.
- Crear-los sentiments de feblesa, inseguretat i dependència.
- Evitar l'origen de les pors. Distreure i canviar de tema.
- Sobreprotegir-los.
- Oferir-los pel·lícules relacionades amb la por o que la fomenten.
- Utilitzar la por per controlar conductes.

*“La por és un sentiment normal que forma part del procés de creixement dels nens i que desapareix a mesura que van madurant. A vegades, però, les pors persisteixen o tornen a aparèixer amb el temps; aleshores és quan el suport i l'acompanyament dels adults serà clau per superar-ho”.*¹⁷

Actituds negatives com fer-los sentir culpables o covards, a més de la sobreprotecció no solucionen el problema. De fet, sovint pot fer-los sentir més por.

S'ha d'ajudar al nen a que s'enfronti a les seves pors, explicant-li històries o experiències relacionades amb les pors que ja hagin passat i que ja hagin estat superades pels infants, familiars i amics. El fet de llegir contes que tinguin personatges amb idees enginyoses per tal de solucionar les seves pors, guiant-los per que les recondueixin i les integrin i que tinguin clar que no suposen un perill per la seva vida real, és fonamental. És important que tinguin clar que qualsevol situació quotidiana com canvi de casa, pèrdua d'un ésser estimat, la incorporació d'un nou membre de la família, gelosies, un nou curs escolar i el fet d'anar fent-e gran pot provocar por, però amb un bon ambient i ajuda se'n surten fàcilment.

¹⁷ Butlletí 49 de la FEAC, <http://vedrunag.pangea.org/feac/2011/11/15/butlleti-feac-n%C2%BA-49/>

3.6.1. Estratègies

A continuació es presenten un seguit d'estratègies que poden servir com a guia per ajudar a treballar les pors dels infants tenint en compte diferents edats.¹⁸

4-5 anys: Explicar un conte inventant alguna cosa, un objecte més proper i conegut pel nen, que sigui com una vareta màgica per donar seguretat. Exemple: a la història de Dumbo li va donar més seguretat el fet de saber que per volar només havia de portar una ploma màgica. Així en Dumbo va perdre la por a volar.

6-7 anys: Acompanyar al nen en la por. Fer-li sentir seguretat. Posar humor i/o jocs. Desmitificar. Exemples: joc amb llanterna a la foscor. Si el nen imagina la presència de bruixes/ monstres, a la seva habituació durant la nit, es bo que es jugui amb ell durant el dia, apagant les llums de l'habitació i fingint ser un detectiu, o un pirata a la recerca d'un tresor. Així, de mica en mica el nen s'acostumarà a la foscor.

8-10 anys: En aquestes edats ja es poden explicar les pors i donar autonomia al nen de com resoldre'ls. El nen ha d'implicar-se. Ha de sentir que la seva por no té sentit. S'ha d'induir al nen a que trobi una solució pròpia. Que opini i que inventi una solució. Que estigui convençut de que la seva por ha de finalitzar.

També és bo que els pares vagin a la recerca de contes de por que puguin ajudar els seus fills. Anar a la biblioteca o les llibreries més pròximes i anar acompanyats dels seus fills és una acció positiva. També hi ha programes radiofònics com "*Eduqueu les criatures*"¹⁹ que poden ser útils als adults ja que aportes informació i bibliografia actual d'una manera agradable.

És important destacar que si després d'intentar treure les pors al nen, no resulta i es constata que la situació l'està superant és convenient anar a un especialista per tal que busqui les pantes més adients. També s'hauria de tenir en compte que ni ha persones que són més sensibles que d'altres i qualsevol situació els pot influenciar de manera negativa.²⁰

¹⁸ <http://vitopa.espacioblog.com/post/2007/01/10/ninos-con-miedo-miedo-infantil>.

¹⁹ http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=26675

²⁰ <http://educacioninfantil.com/educacion-infantil/item/81-ni%F1os-con-miedo-miedo-infantil>

4. ELS CONTES. ORÍGENS I EVOLUCIÓ

¿Qué aportan los cuentos a una persona necesitada de ayuda psicológica? "Una sabiduría de siglos, la sabiduría de otros que han pasado por este lugar y lo han resuelto de formas diferentes. Contar un cuento es decir, mira, hay otro que encontró esta salida, ¿Por qué no la pruebas tú?"

Jorge Bucay²¹

4.1. Classificació i caracterització

Dins de la literatura, considerem els contes un gènere narratiu de caràcter breu que pot seguir una tradició oral popular o bé que pot tenir un autor conegut i haver estat divulgat per la via escrita.

Els primers contes dels quals se'n tingui notícia varen tenir origen fa més de quatre mil anys. Probablement, cal remuntar a l'Antic Egipte. Del primer relat que se'n té notícia correspon a un que explica l'història de dos germans, Anup i Bata, trobat en un papir d'ara fa uns 3.250 anys i que probablement ha patit més de 70 versions diferents. El conte en qüestió pot relacionar-se fàcilment amb la història d'Adam i Eva: els dos germans s'estimaven i s'ajudaven fins que l'esposa d'Anup, la serp, vingué a temptar a Bata, intentant seduir-lo.

A principis del Renaixement, trobem escriptors que, rescatant la rondallística de la tradició oral, tant local com de l'Orient Mitjà, delitaren els seus contemporanis. Dos segles després aquesta tradició literària serví d'inspiració per als famosos germans Grimm, a Alemanya, i per a Charles Perrault, a França, que en feren noves versions pensades per als nens. (Sovint, en un principi, alguns d'aquells contes no havien estat pensats específicament per a nens, ja que narraven històries considerades herètiques o corruptores. Tot i així, era clar que, d'una manera o altra, les històries arribaven als nens.)

²¹El país. Com 1-12 2002

http://www.elpais.com/articulo/pais/vasco/Jorge/Bucay/defiende/cuento/terapia/superar/problemas/elpepue sppvs/20021201elpvas_18/Tes

A les primeres dècades del 1800 els contes infantils buscaven transmetre un codi ètic estricte. La fi era didàctica. Les narracions s'ambientaven en llocs exòtics per a captar la imaginació infantil. Entrat ja el segle XIX, amb el mateix afany didàctic, però també com a resposta a l'atracció en augment que entre els més joves la màgia i els regnes de la imaginació, sorgiren el que avui coneixem com a contes de fades.

Originàriament, eren relats orals, anònims, que circulaven entre els camperols. La indústria editorial d'aleshores els va reformular de tal manera que poguessin expressar una idea moral. Així, les narracions esdevingueren històries que defensen valors amb personatges idealitzats, aptes per tal d'educar els infants..

Aquest afany d'educar als nens a través dels contes sembla que s'hagi anat oblidant amb el pas del temps, esdevenint històries merament lúdiques que van deixant pel camí detalls que més enrere varen servir per a donar lliçons als més menuts. Actualment, fins i tot hi ha pares que eviten d'explicar-n'hi al nen, de contes de fades, ja que hi ha elements que emmarquen com a esgarrifadors, idees com “ ser devorat” o “ ser abandonat per una madrastra” que troben que poden pertorbar al nen, quan realment aquest últim, entén i interpreta el conte molt més profundament del que sembla.

4.2. Els contes de por

“The oldest and strongest emotion of mankind is fear, and the oldest and strongest kind of fear is fear of the unknown”²²

La por, el terror, apareix com un ingredient del folklore molt antic en totes les races i es plasma en les narracions orals i cançons, cròniques i texts sagrats arcaics. De fet, fou un element característic destacat en la màgia cerimonial prehistòrica i es desenvolupà de manera amplia en totes les cultures antigues, des de l'egípcia fins la celta, les llegendes de les quals constituïen un medi per a intentar donar una explicació vers les lleis físiques d'un món que resultava hostil i espantós. Eren el reflex dels malsons, de les històries sorgides de l'inconscient, dels impulsos de destrucció i desig que es troben ben amagats a l'interior de l'ésser humà.

²² H. P. Lovecraft fou un autor dels EEUU reconegut per les seves novel·les i contes de terror i ciència ficció. <http://inciclopedia.wikia.com/wiki/Incitables:Lovecraft>

Les verdaderes referències del conte de por, però, es basen en la literatura fantàstica que prengué importància a les acaballes del segle XVIII i al llarg del segle XIX temps en el que els autors clàssic del gènere varen rescatar el conte de por de la llegenda i el conte popular. Segons el lloc on es varen desenvolupar, varen adoptar diferents característiques. A Europa, aquesta corrent s'instaurà majoritàriament a Alemanya, més respectuosa amb els morts i seguint la seva tradició de contes poètics i llegendaris d'ambient boirós i melancòlic, basant-se en el seu folklore i la seva cultura oral.

Els successos d'aquests relats més moderns tenen lloc, a diferència dels contes de fades, en entorns més quotidians, en l'aquí i l'ara.

4.2.1 Els contes destinats als infants segons les edats d'aquests

Als tres anys aproximadament, l'estil de llibres que es proposen als nens d'aquesta edat són històries o poemes breus que poden repetir-se. En aquestes edats, al nen, entès com el lector, li interessa escoltar les històries i identificar-les amb els dibuixos i sovint, repetir-les de memòria com si les estiguessin llegint.

Els llibres destinats a **nens de cinc anys** aproximadament es caracteritzen perquè els relats mantenen unitat en el temps, lloc i personatges senzills amb rols molt ben clarificats. També les il·lustracions han d'ésser clares, encara que poden tenir més detalls que en etapes anteriors i han de ser de mida més reduïda. El nen acostuma a reconèixer l'escriptura d'algunes paraules i gaudeix desxifrant-les, memoritza texts que li agraden i vol escoltar el relat una i altra vegada.

Per als lectors de **set anys**, aproximadament, els llibres han de tenir una bona història que estigui acompanyada per il·lustracions. La narració ha de cuidar l'unitat de la línia argumental, amb seqüències ben definides. El lector és inquiet, impacient, imaginatiu, pot arribar a escenificar a la seva ment escenes de gran fantasia, sempre i quan compti amb els elements necessaris. El pertorben les contradiccions entre el text i les il·lustracions o els caps sense lligar en una història. En aquesta edat ja s'identifica amb els personatges, té un gran sentit de la justícia i necessita gratificació quan apareixen elements dolorosos.

Els llibres per a nens **a partir de nou anys** no necessiten tant de les il·lustracions per interessar-los encara que poden ser part de missatges per a descodificar. El text combinat amb la gràfica de tipus d'histories és molt popular en aquesta edat. Importen molt els personatges en els quals projecten els seus afectes i amb els quals fabriquen ídols.

A partir dels onze anys els llibres presenten com a característiques un gran equilibri en el seu text, economia en les paraules i un bon ritme. L'extensió pot variar. Els atreu el terror, humor, suspens i també la realitat, fins i tot la dolorosa.

4.2.2. Conte narrat i conte llegit

El conte transmès mitjançant la paraula oral li arriba al nen sota dues formes: explicat o llegit per una altra persona.

Encara que explicar-li un conte a un nen no és el mateix que llegir-l'hi, el bon lector, o dit d'altra manera, el nen interessat, buscarà acostar-se al màxim possible al narrador fent ús de tots els seus recursos, fins a arribar al punt en què les diferències entre ambdues formes de transformació es reduiran al mínim.

El conte narrat i el conte llegit, però, posseeixen un element comú per llançar al nen cap al món de la imaginació: la paraula.

El conte en imatges té a més el suport gràfic, la qual cosa no sempre resulta favorable per a la imaginació del nen. En ocasions la imatge canalitza i limita la fantasia. La imatge, com és sabut, aporta major quantitat d'informació i, per això, pot ser un excel·lent auxiliar de la paraula.

4.2.3. Paraula sense imatge

És comuna en els llibres destinats als nens que ja saben llegir i en els contes de tradició oral. Aquest enfocament està recolzat per un corrent pedagògic que sosté que la presència d'il·lustracions constitueix un element inhibidor de la creativitat.

4.2.4. Imatge sense paraula

Els llibres d'imatge constitueixen una interessant experiència de “lectura” per al nen que encara no sap llegir. Síntesi harmònica de dibuix i color, provoquen la sorpresa i l'alegria, afavoreixen el vol imaginatiu i encoratgen el potencial lector perquè cregui i visqui situacions de diversa índole.

4.2.5. Paraula i imatge

Els llibres en què text i imatge s'encaren com a mutu complement tendeixen a la comprensió d'un i altre missatge. El nen no lector gaudeix amb el que li suggereix la il·lustració i amb el text que li arriba a través de la narració. D'aquí la importància d'aquest adult lector o narrador. Òbviament, influirà la implicació del narrador a l'hora d'explicar la història.

5. PRÀCTICA

Seguidament ens endinsem en la segona part del treball, esbrinar a què tenen por els nens d'avui en dia, agafant com a mostra alumnes del Cicle inicial (1r.), Cicle mitjà (3r.) i Cicle superior (5è), de les Escoles Pax i Sant Pau Apòstol de Tarragona, ja que és a partir d'aquesta edat quan el nen comença a sentir una vertadera complicitat amb els personatges de les històries i obren les portes de la seva ment a la imaginació.

Cal tenir en compte l'edat dels nens a la qual s'ha dirigit la pràctica, i, a més, cal remarcar que l'anàlisi és exclusivament a nivell de text i narratiu, prescindint d'il·lustracions, tot i que són múltiples i diverses segons la versió de la història que s'escolleixi.

Així doncs, en aquesta part pràctica hem dut a terme el buidatge de pors dels nens d'avui en dia, l'anàlisi d'aquestes i l'anàlisi de diversos contes de por, escollits en base als resultats del buidatge.

5.1 Buidatge de pors

Per dur a terme aquest buidatge, s'ha decidit aplicar la simulació teatral al col·legi Sant Pau Apòstol i a l'escola Pax de Tarragona. Són dues escoles situades en zones properes. Una és pública, l'altra, concertada. Tot i que els alumnes tenen característiques socioculturals similars, el perfil de les escoles és diferent. En relació als criteris per a la selecció de les escoles cal esmentar les facilitats donades per les mateixes per poder entrar a les classes i realitzar l'experiència amb tota llibertat.

Col·legi St. Pau Apòstol

Ubicació: Zona de llevant, al costat de les muralles de Tarragona.

Característiques:

- Fundada el 1961
- Dotat d'una superfície de 35.000 metres quadrats en patis i instal·lacions
- 44.000 metres quadrats per a classes, laboratoris, tallers, gimnàs, despatxos i cuina.
- Ensenyaments que ofereix: llar d'infants, Educació infantil, Primària, ESO i Batxillerat.
- Ensenyament confesional.
- <http://www.colsantpau.com/catal/ensenyaments/>

Escola Pax

Ubicació: Dins de la ciutat de Tarragona (Tarragona 2), a prop del camí de l'Oliva.

Característiques:

- Fundada al 1963 per un grup de pares i mares que van formar una cooperativa als anys 80. Posteriorment, al 1988, juntament amb altres escoles de Catalunya (escoles del CEPEPC) es va incorporar a la xarxa pública.
- Disposa d'uns 10000 metres quadrats per a les classes, camps de futbol, gimnàs, laboratori, biblioteca, cuina pròpia i menjador, hort ecològic que cuiden els alumnes.
- Disposa d'un bosc amb un ecosistema propi.
- Ensenyaments que ofereix: E.I. i Primària
- Ensenyament aconfesional.
- http://blocs.xtec.cat/ceippax/?page_id=242

5.2.Simulació teatral

L'objectiu de la simulació teatral ha sigut esbrinar quines pors tenen els alumnes de 1r, 3r i 5è de primària. Per tal de poder entrar dins de les aules d'una manera atractiva i obtenir la informació desitjada d'una manera ràpida i eficaç es decidí elaborar una petita "simulació teatral".

La simulació teatral ha consistit en crear un personatge que sigui el suficientment atractiu i proper per als alumnes de les diferents edats per les quals haurà de passar. Aquest personatge, la Margaret Caçapors, interpretat per una companya que els alumnes d'aquestes escoles no coneixien ni tenien vista de res, arriba a l'aula per ajudar-los a treure's les pors.

L'autora del treball queda en un segon plànol per tal de poder observar amb més detall tota l'evolució de la posada en escena i intervé, únicament, com a ajudant de la Margaret Caçapors. Es varen repetir les actuacions dotze vegades, i aquesta posició ajudà a veure possibles mancances i fer canvis per les properes actuacions

El personatge no parlava ni el català ni el castellà, només l'anglès, amb la finalitat de crear expectació i obligar els alumnes a estar més atents.

Calia aportar als alumnes arguments prou atractius i convincents per poder realitzar el experiment amb bons resultats: una famosa científica una mica estrafolària, simpàtica i amb un anglès perfecte.

També s'introduí algun element relacionat amb les pors dels contes i donar un toc màgic: Un sac màgic (tribut a l'home del sac)al que només calia afegir un encanteri per al complet funcionament.

La classe rebé la visita, totalment inesperada, d'una gran científica i arqueòloga de pors, la famosa Margaret Caçapors, havent estat prèviament avisats i donada l'explicació al/la professor/a de l'aula. La missió de la Margaret, era anar a la recerca de les pors de tots els nens i nenes de diverses edats i de tot el món, per, així, posar-les dins el sac i, amb un encanteri màgic, endur-se-les ben lluny. Potser no les faria desaparèixer, aquestes pors, però de ben segur que, com que la Margaret les vigilaria de ben a prop, aquestes estarien ben controlades i no es farien més grans.

5.2.1. Característiques de la simulació teatral

- **Tipus d'activitat:** representació teatral
- **Durada de l'activitat:** 20 minuts.
Nombre de personatges: 2
- **A qui va destinada:** Alumnes de 1r., 3r. i 5è de primària.
- **Material:** papers de colors i llapis i/o bolígraf per a cada alumne/a.
- **Llengua en la que es realitza l'activitat:** Anglès i Català

5.2.2. Transcripció de la simulació teatral

Margaret Caçapors: - Yes, I've got it! Montse, come here, it's here!

Montse: - Margaret! Però que no veus que estan fent classe?

M.C: - I know! (*xiuxiuejant*) But it's here!

M: (dirigint-se al professor de l'aula)

- Què li faria res que entrem a fer un petit experiment? Només serà un moment.

(*La Margaret i la Montse entren a l'aula i es posen davant de tots els alumnes*)

M:-Hola a tots! Us presento la Margaret Caçapors, una noia llicenciada en arqueologia i arts ocultes de les pors. La Margaret ha vingut expressament a aquesta escola a la recerca i

captura de les vostres pors. Com que no és d'aquí, i no parla el català, tot i que l'entén, m'ha de manat si puc ajudar-la a traduir-la de l'anglès. Bé, la Margaret necessita la vostra ajuda.

(A partir d'aquí, la Montse va traduint als alumnes fragments més o menys extensos del que diu la Margaret, segons cregui convenient)

M.C: - Hello, my name is Margaret Caçapors and I'm very glad to be here with you.

-First of all, I'm going to explain you what's my job about.

-I'm a fearchaser. I travel all around the world catching fears.

-Everybody is afraid of something. But don't worry! It's very normal!

-What I do, is to take your fears with me.

-I put them all into this bag and keep them away from you.

-Probably they won't totally disappear. But I will control them and avoid them to grow.

-Now, is when you have to help me.

-Montse will give out a piece of paper to each of you. And you will have to write down the three things you're most afraid of.

(mentre la Montse va repartint els retalls de papers de colors)

-But first, let's do a relaxing exercise.

-Everybody breath in.....! And slowly...Breath out....*(ho repeteix tres vegades)*

-And now please be quiet...And concentrate.

-Now it's time to start.

(Deixen uns minuts per a que els nens puguin escriure)

-Is everybody ready? Ok then. Now, fold the piece of paper.

-And when I come through, pop it in the bag.

(La Margaret passa pel costat de tots els pupitres dels alumnes i torna davant de tot)

-Now, the most important part of the process:

-All your fears are inside the bag.

-So, now, we have to do the magic nod!

-But while I'm doing it, we have to say the magic words:

-ABRACADABRA, ABRACADÍ, ONE, TWO, THREE!

(Ho repeteixen tots tres vegades)

-The process has been finished.

-All your fears are in here.

-Now, you're a little less afraid... Thank you very much.

5.2.3 Resultat de l'experiència

Aquesta simulació teatral ha estat creada i concebuda per a aquest treball de recerca. Des d'un primer moment i mentre s'estava realitzant l'activitat ja es podia veure la viabilitat i efectivitat de la mateixa ja que els alumnes es mostraven bocabadats i entusiasmats, factor que va permetre aconseguir la informació que desitjàvem. Cada classe on vam entrar va respondre d'una manera diferent. Sempre satisfactòriament, però.

Als nens de 1r curs, particularment, els impressionava l'aparença de la Margaret. Als alumnes de 3r, els emocionava la idea de que una noia pogués endur-se les seves pors. I els alumnes de 5è miraven mig dubtosos mig crèduls una situació completament atípica i sobtada.

Alguns dels cursos més avançats (3r i 5è) varen participar d'una manera sorprenentment activa, llançant-se a fer preguntes a la Margaret. Encuriosits pel seu aspecte, no tenien cap problema en fer preguntes directament en anglès. A d'altres, però, va caldre animar-los a fer-ho.

La Margaret va rebre tota mena de preguntes: Per què havia començat a treballar de caçapors, d'on venia, on vivia, quants anys tenia... Fins i tot, quant cobrava! La Margaret va saber respondre de manera improvisada a totes aquestes preguntes de la manera més realista possible. Val la pena destacar que a la pregunta "*Quant cobres per fer això?*" la seva resposta, amb un to fascinator, va ser: "*I'm paid by children's smiles*" (els somriures dels nens).

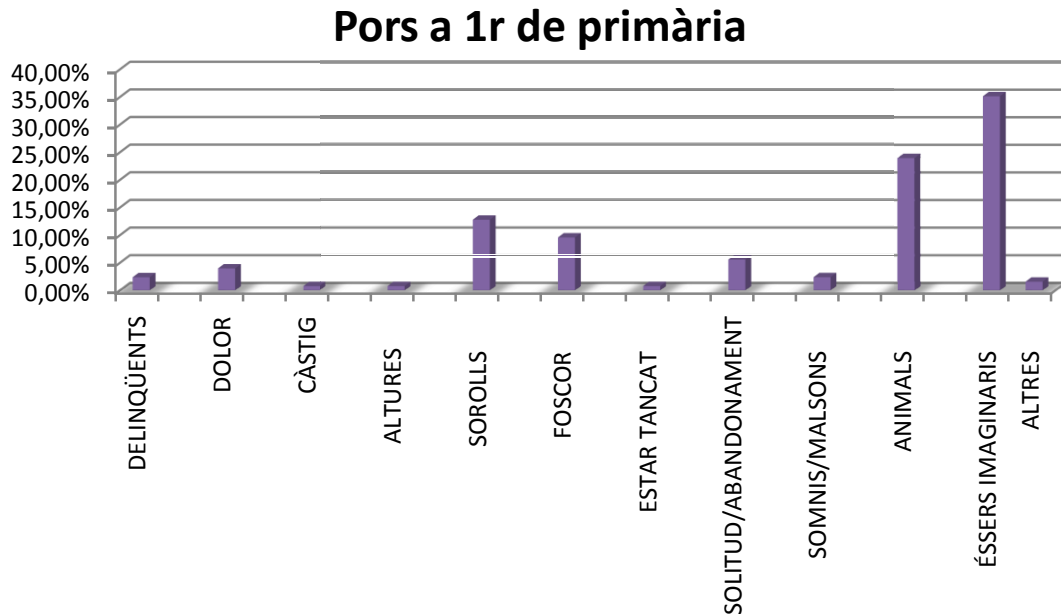
Realment, de vegades, ens sorpreníem a nosaltres mateixes per les respostes que érem capaces de donar.

Cada interpretació es va preparar exhaustivament i seguint un ordre cronològic amb una introducció, un nus i un desenllaç –com en un conte-. S'intenta donar una màxima i completa participació de tots els alumnes de la classe, que seguien les indicacions dels personatges, tant a l'hora de fer les respiracions del procés de relaxació com a l'hora de pronunciar les paraules màgiques per a completar l'encanteri del nus màgic. Molt puntuals varen ser els casos (de fet, dos) de nens que, justificant-se dient que no en tenien, no volien escriure a què tenien por: Potser són uns altres "Joan sense por?..."

Podem afirmar que, durant una estona, les classes varen ser transportades al món de la Margaret Caçapors, un món de contes.

5.3. Resultats obtinguts

5.3.1 Gràfics dels resultats al Col·legi Sant Pau Apòstol

Les pors a 1r de primària (al voltant dels 5 anys)

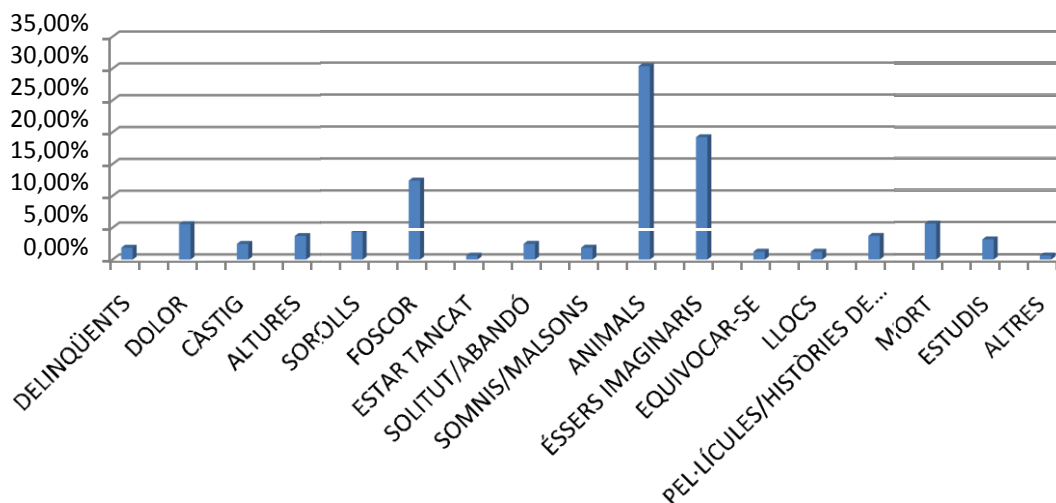
Les pors més destacades són:

Por als éssers imaginaris; Comprovem que, durant la primera infància, no distingeixen la realitat objectiva de la fantasia, donant lloc a un elevat nombre de pors envers éssers imaginaris. Entenem, per tant, que a aquesta edat tot allò que imaginem els pot suposar fàcilment una amenaça.

Por als animals; Dintre l'alt percentatge de por als animals, els més destacats han estat els llops, lleons, abelles i aranyes. Com podem comprovar, aquesta por segueix una funció de preservació. La mida o les urpes i les dents dels llops i dels lleons suggereixen que l'animal ferotge pot esdevenir una amenaça. La por a animals més petits com abelles i aranyes pot explicar-se per l'experiència de successos traumàtics (que et piqui una abella) i, en els cas de les aranyes, és més comú a través de la imitació (presenciar algú que s'espanta en veure una aranya) o per transmissió d'informació (se'ls ha donat a entendre que cal tenir por a les aranyes).

Por als sorolls; La tercera por més destacable és la dels sorolls. Petards i tempestes, a més de qualsevol soroll estrident i sobtat, constitueixen estímuls immediats que activen l'instint de supervivència.

Pors a 3r de primària

Les pors a 3r de primària (al voltant dels 7 anys)

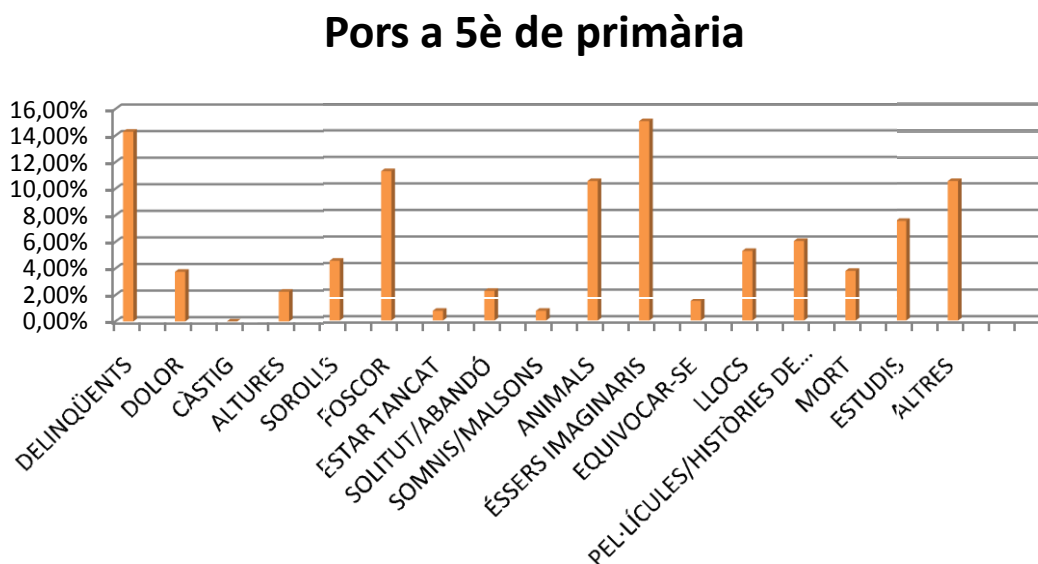
Les pors més destacades són:

Por als animals; Aquesta por, a més de persistir respecte l'etapa anterior, augmenta. Aquest augment es deu possiblement al major nombre d'experiències viscudes que han posat en alerta al nen vers els animals que poden posar en perill la seva integritat. A més d'haver rebut i assimilat un nombre més alt de missatges alarmants respecte la perillositat dels animals.

Por als éssers imaginaris; Persisteix en una lleu baixada del percentatge respecte el curs anterior, ja que la por dominant són els animals

Por a la foscor; Aquesta por ja és present en edats anteriors. És fàcil pels nens relacionar la foscor amb la solitud i l'abandonament (també present en el gràfic). A més, la poca visió fa volar la imaginació, incitant-los a creure que un monstre o algú desconegut pot trobar-se amagat sota el llit o dins l'armari.

Observem, també en el gràfic, l'aparició de pors a equivocar-se o a termes relacionats amb l'estudi, com als exàmens o no poder anar a l'escola, que van lligats a un sentit de responsabilitat.

Les pors a 5è de primària (al voltant dels 9 anys)

Les pors més destacades són:

Por als éssers imaginaris; Amb gairebé un percentatge que és la meitat respecte 3r de primària, comprovem la por als éssers imaginaris tot i perdurar, ha disminuït en gran mesura. Cal destacar que a aquesta edat, els personatges que més els fan por són majoritàriament no de contes o prototips de personatges terrorífics, sinó éssers molt més específics propis de pel·lícules de ficció. Per tant, a aquesta edat ja se'ls permet veure moltes més pel·lícules, sèries o fins i tot videojocs que permeten a nous personatges imaginaris irrompre de nou en la seva ment.

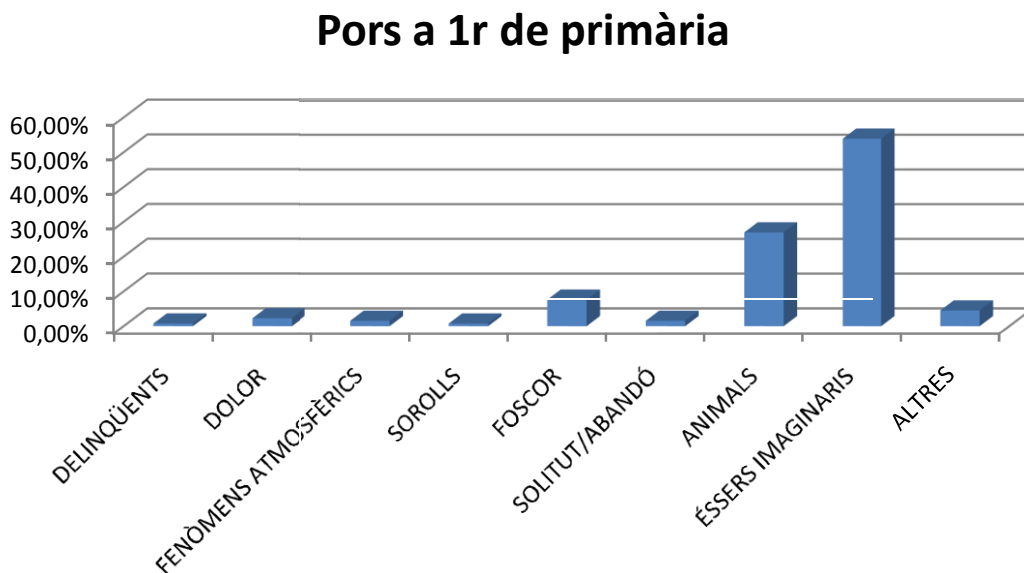
Por als delinqüents; Al voltant dels 9 anys la protecció directa dels pares ja no és tan intensa com en les edats anteriors. El nen, ja una mica més autònom, es troba envoltat de missatges d'advertència constants per part d'aquells qui el volen protegir. Por als lladres i assassins són els més destacats.

Por a la foscor; Com s'ha esmentat anteriorment, la foscor es relaciona amb la solitud i dona peu a imaginar-se l'invasió de desconeguts (delinqüents) o éssers estranys. Com podem

comprovar en el gràfic i tal com hem explicat, la por a delinqüents i a éssers imaginaris pren un paper important en aquesta edat.

Observem al gràfic que apareixen moltes pors noves, probablement perquè les experiències viscudes per elles s'han multiplicat i diversificat.

5.3.2. Gràfics dels resultats al Col·legi Pax

Les pors a 1r de primària (al voltant dels 5 anys)

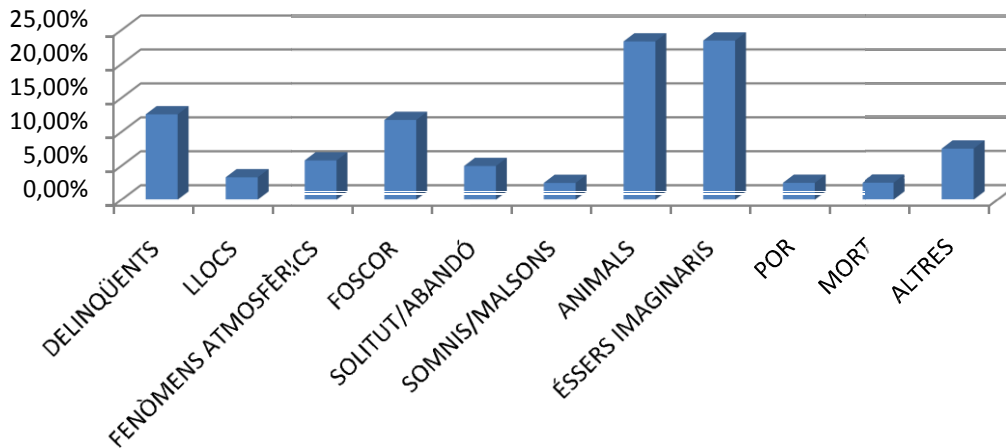
Les pors més destacades són:

Por als éssers imaginaris; En aquesta escola, els alumnes d'aquesta edat fan una barreja entre el món imaginari i la realitat. Els fantasmes, les bruixes, els vampirs i les mòmies són el més anomenats. Son elements que s'oposen, transgredeixen les estructures que constitueixen la vida. Son aquells que s'enfronten a les lleis de la normalitat.

Por als animals; Els més destacats són les aranyes, serps, llops, lleons i lleopards.

Por a la foscor: La por a la foscor, també bastant diferenciada en el cas de l'escola anterior, va lligada de la mà amb tot el que pugui imaginar el nen. El éssers imaginaris més terrorífics acostumen a ser mostrats sempre com a éssers obscurs

Pors a 3r de primària

Les pors a 3r de primària (al voltant dels 7 anys)

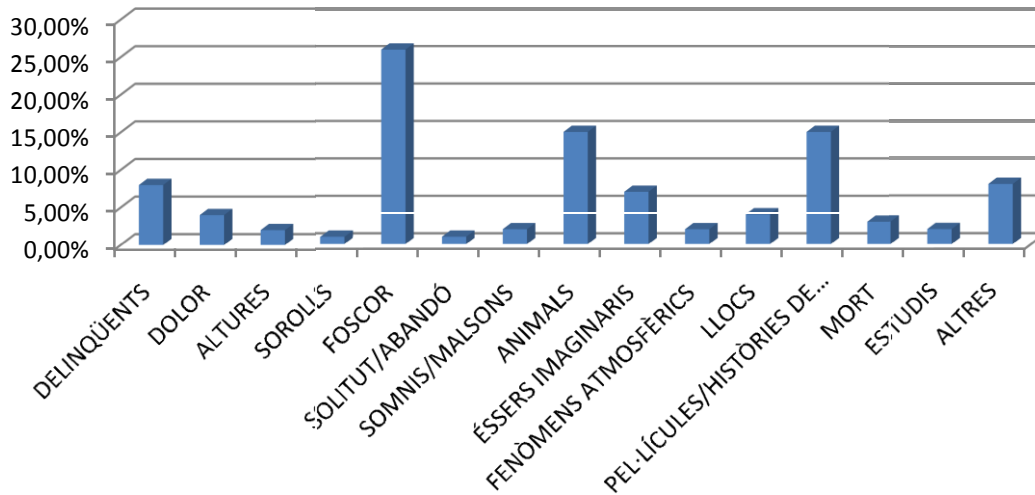
Les pors més destacades són:

Por als animals; Exactament com en el cas de l'escola anterior, Aquesta por, desenvolupada evolutivament per l'home amb un fi de supervivència davant l'amenaça, persisteix.

Por als éssers imaginaris; Encara que segueix sent present, en aquesta escola es dona una gran variació respecte l'etapa anterior, on gairebé un 55% de les pors escrites corresponien a éssers imaginaris i , en aquest crusc, a un 23%.

Por als delinqüents; Respecte l'escola anterior sorgeix abans la por a la delinqüència, lladres sobretot.

Pors a 5è de primària

Les pors a 5è de primària (al voltant dels 9 anys)

Les pors més destacades són:

Por a la foscor: Ens trobem amb una clara dominància de la por a la foscor. A més de poder considerar-la una por evolutiva, ja que per a l'ésser humà la foscor representava una clara amenaça i el deixava més vulnerable, la foscor és també una representació de moltes de les pors. Qualsevol cosa a la qual el nen tingui por, la foscor de la nit, per exemple, ho intensifica.

Por als animals: Comprovem que la por als animals persisteix, ja que el nen s'adona a mesura que viu experiències i a través d'explicacions, dels animals que poden ser una amenaça per a ell.

Pel·lícules/històries de por: L'edat en que es troben els permet veure, generalment, pel·lícules o històries en que apareixen elements als quals tenen por. Tot i que ja poden discernir la realitat de la ficció, aquest fet no treu que el sentiment de por persisteixi, i que temin a recordar una pel·lícula o quelcom semblant, que, a la vegada, els recordarà allò que els fa por.

“A la vida podem llegir un conte dos cops i de dues maneres. La primera vegada, a la infantesa, el llegim amb la ingènua convicció que el món que conté al seu si, ple de vida i de colors, és real i tangible. I després, al cap de molt de temps, el rellegim plenament conscients que és pura ficció.”

Stefan Zweig

6. TRIA DELS CONTES

Una vegada emmarcat el treball de recerca i fet l'estudi, a partir del buidatge de dades, de les pors dels nens i nenes de les dues escoles seleccionades, començava la tercera part d'aquest treball de recerca. Calia, anant a les biblioteques, fer una selecció de contes que tractessin les pors que havien aparegut amb més freqüència.

Recordem que les pors més destacades varen ser:

- Por als éssers imaginaris
- Por als animals
- Por a la foscor
- Por als delinqüents
- Por a les pel·lícules/ històries de por

Deu són els contes que vam triar d'una cinquantena de contes llegits. Els contes triats, que poden servir per tractar alguna de les pors anteriors en les franges d'edat estudiades, són els següents:

- *Gat i Gos*, de Ricardo Alcántara.
- *Campo abierto*, d'Oddmund Hagen
- *Encén la nit*, de Ray Bradbury
- *El Gran Gris*, de Jorg Steiner
- *Un malson al meu armari*, de Mercer Mayer
- *Juan sin miedo*, de Charles Perrault
- *Allà on viuen els monstres*, de Maurice Sendak
- *La Caputxeta Vermella*, de Charles Perrault
- *El pitjor llop*, de Teresa Duran
- *Olivia i el fantasma*, d'Elvira Lindo

Al primer annex d'aquest treball de recerca, hi trobareu una fitxa de cada llibre estructurada en cinc apartats:

1. El llibre: dades bàsiques del conte: Autor, títol, editorial, traducció, edició, pàgines, característiques diverses.
2. L'autor: breu informació sobre l'autor.
3. Sinopsi: breu resum del conte.
4. Edat a la qual va dirigit i quina o quines pors tracta.
5. Interpretació: lectura que es pot extreure de cada conte.

7. CONCLUSIONS

Que un nen no vulgui dormir amb el llum apagat i miri sota el llit abans d'anar-se'n a dormir és ben normal. De fet, necessari.

Una de les conclusions que es poden extreure d'aquest treball de recerca partint del treball d'investigació teòric, és que la por, és certament necessària. No per això cal "rendir-se" davant d'aquesta: estem dotats d'un mecanisme racional que ens permet analitzar les situacions i adonar-nos quan realment cal espantar-nos. Tot i així, per diversos motius, s'acostumen a desenvolupar pors que podríem qualificar com innecessàries, ja que ens donen una falsa sensació de trobar-nos en una situació d'amenaça. Són aquestes les que sí caldria "combatre".

Tothom té por, encara que no tothom és capaç de mostrar-la o deixar-la veure. Amb els infants, però és més fàcil detectar a què tenen por. Cal només una simulació teatral, per exemple, per "enganyar-los" i transportar-los a un món diferent i paral·lel que els permetrà obrir els seus sentiments més profunds i, de vegades, inaccessibles a ull nu.

Els contes són una bona eina per treure i tractar les pors. No les fan desaparèixer màgicament, però a partir dels contes el nen, conscient o inconscientment, pot aprendre i tenir un referent per poder superar-les o acceptar-les i, així, controlar-les o integrar-les. De vegades, l'infonon valor, li donen seguretat o l'animen i comença a veure certes pors des d'altres perspectives o, fins i tot, de mica en mica, van disminuint. Al cap i a la fi, la manera com els contes tracten les pors és tan sols un reflex de possibles maneres d'afrontar les pors a la vida ja que les idees de l'escriptor provenen directament de les seves experiències vitals.

El conte és fàcil, es pot treballar en qualsevol moment i en qualsevol lloc: a l'escola, al pati, a casa, al cotxe, al parc, amb la mare, el pare, l'avi o àvia, la padrineta, el germà o l'amic, a l'hora de menjar, de berenar, d'anar a dormir...

Aquest ha estat un treball engrescador. El tema de la por interessa a grans i petits, ja que tothom té por d'alguna cosa. Anem canviant aquestes pors a mesura que ens fem grans i, fins i tot, en molts casos, les integrem i arribem a conviure racionalment amb elles.

Les parts més atractives del treball han estat tres:

Primerament, la creació, preparació i posada en pràctica de la simulació teatral. Aquesta part ha estat altament gratificant ja que, des d'un primer moment, es veien resultats (el fet que els alumnes de les escoles interactuessin amb nosaltres demostrava que el que havíem preparat estava funcionant).

En segon lloc, la lectura de les pors: veure com els alumnes més petits amb la seva lletra i les seves faltes expressaven les seves pors més internes –algunes d'elles completament inconfessables i secretes- i les pors dels més grans, ja més elaborades i complexes, algunes serioses i d'altres tímides i dubtoses. Amb la Margaret Caçapors, en algun moment d'aquesta fase del treball, ens vam fer la pregunta següent: ¿Haurem contribuït a reduir o fer desaparèixer la por d'algun nen o nena? Si fos així, aquest treball de recerca hauria estat un èxit rotund.

I, en tercer lloc, la visió dels vídeos per tal d'observar més detingudament els rostres i reaccions dels alumnes. Ja durant la nostra intervenció dins de l'aula, es podia apreciar l'entusiasme dels nens i nenes. No obstant, en veure les gravacions, vam poder corroborar l'atractiu de l'activitat i la facilitat amb què vam poder transportar els alumnes al món que nosaltres desitjàvem. Cada vegada que finalitzàvem l'actuació en una classe rebíem una injecció d'adrenalina per a continuar amb la següent.

Una de les parts més laborioses de la recerca ha estat el buidatge de totes les pors. Les pors més comunes en els nens de cinc a onze anys són les mateixes: als éssers imaginaris i als animals, així com a delinqüents i a la foscor (segons les edats i altres factors destaquen més unes que altres).

Finalment, la comparativa de les dues escoles ha estat sorprenent: ¿Com és possible que dues escoles tan properes, i de característiques socioeconòmiques similars tinguin resultats tan diferents? En aquest punt del treball va haver-hi un moment que pensàrem en donar un gir al mateix: ¿Per què no estendre l'experiència a més escoles i fer una comparativa posterior? La manca de temps i laboriositat de la idea ho van impedir. No obstant, queda oberta aquesta possibilitat per si en algun moment es vol continuar aquesta experiència.

És important destacar la recerca dels contes de por. Han estat moltes hores de lectures de

contes, hores de lectura en silenci, en veu alta, lectures a casa, a la biblioteca, a l'escola...No tots eren vàlids per a aquest treball: havien de complir unes determinades condicions i partir de les pors extretes del treball pràctic a les escoles. Vam seleccionar deu contes que treballen pors que ens manifestaren en el buidatge.. La decisió no va ser fàcil, la gran majoria dels contes treballen el tema de la por des de dos vessants: una de didàctica (semblen contes escrits per mestres per treballar la por a les classes) i una altra, més extensa i actual, on es presenta la por mitjançant personatges humorístics o caricatures, que, a més de por, podem fer riure o fer gràcia. Els personatges poden, doncs, tenir un caràcter d'ambigu en què es barreja la por amb d'altres valors com la tendresa, la simpatia o la feblesa.. D'una banda, poden inquietar i produir angoixa recordant-nos que la vida és menys segura del que pensàvem. D'altra banda, però, els monstres ens ajuden a acceptar o integrar la maldat, els fracassos o les dificultats amb les quals ens podem trobar en el món real.

Amb "Gat i Gos"vam descobrir que, si estem units, la por es fa més dèbil i, fins i tot, les diferències ens poden ajudar a viure més tranquils.

"Campo abierto" ens va portar fins a una de les pors més inaccessibles: les pors interiors, les que ens provoquem nosaltres mateixos amb les mil i una elucubracions que fem davant del que "passarà si o que passarà si no..."quan estem sols i no tenim ningú a prop per ajudar-nos o aconsellar-nos.

Amb "Encén la nit" vam gaudir d'una por a la nit, foscor poètica, bella i inspiradora. Amb aquest conte, fins i tot, s'està content d'haver tingut por.

"El Gran Gris" ens va mostrar una por molt madura i més elaborada, por a equivocar-se, a arriscar-se, por a les situacions i llocs diferents.

En "Allà on viuen els monstres" vam conèixer a grans i terribles monstres, i al Max, que no era gran però si temible i que, quan vol, pot ser el més terrible dels monstres. A més a més, sempre acaba sopant.

Amb "Un malson al meu armari" ens vam fer amics d'un malson.

A "Juan Sinmiedo", el protagonista descobreix, finalment, de la manera més inesperada i senzilla, què és la por.

L'”Olivia i el fantasma” ens va fer passar poca por i els raonaments del seu pare van arribar a ser fins i tot una mica avorrits. (No passa això quan els pares comencen a fer reflexions?).

La “Caputxeta vermella” ens va recordar que encara existeixen llops terribles però seductors, que saben transgredir la norma amb molta elegància.

I “El pitjor llop” ens despertà la curiositat per tota una saga de terribles llops que van existir de veritat i que, de la tradició oral, van passar a les lletres.

Finalment, cal esmentar que el món dels contes és un món ben extens. Així doncs, aquest treball és el resultat d'un projecte d'experimentar amb les enormes possibilitats pedagògiques dels contes: això només ha estat un petit tast. Petit, però ben dolç.

Vet aquí un gat,

Vet aquí un gos...

...I aquest conte ja s'ha fos.

8. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

ABEYÀ, ELISABET; DíEZ, CARMEN; GÓMEZ, PITTI, *Emociones*, Barcelona, Ed. Octaedro, 2005, ISBN 84-8063-771-4.

ANDERSEN, HANS CHRISTIAN, *Contes*, Barcelona, Ed. Galàxia Gutenberg, 2005, ISBN 84-8109-427-7.

BRUGUERA, JORDI; GARCIA, NÚRIA; ILLA, ISIDRE; MARQUET, LLUÍS; PÉREZ, ADOLF; TORRAS, JOSEP, *Diccionari de la llengua catalana*, Enciclopèdia Catalana S.A, 1982, ISBN 84-85194-24-1.

CHARLES PERRAULT, *El gato con botas y otros cuentos de hadas*, Ed. José J. de Olañeta, Barcelona, 1986, ISBN 84-85354-97-4.

EKMAN, PAUL; *¿Qué dice ese gesto?*, Barcelona, Ed. Paidós Ibérica, 2004, ISBN 84-7871-202-X.

GRAY, JEFFREY A., *La psicología del miedo*, Madrid, Ed. Guadarrama, 1971, ISBN 978-84-7509-036-8.

GRIMM, J. Y W.; AULADELL, PABLO, *La casita de chocolate*, Sevilla, Ed. Kalandraka, 2008, ISBN 978-84-96388-83-3.

HENRY MUSSEN, PAUL; CONGER JANEWAY, JOHN; KAGAN, JEROME, *Desarrollo de la personalidad en el niño*, México, Ed. Trillas, 1979.

MARINA, JOSÉ ANTONIO, *Anatomía del miedo. Un tratado sobre la valentía*, Barcelona, Ed. Anagrama, 2006, ISBN 84-33973-54-1.

MAYER, MERCER, *Un malson al meu armari*, Barcelona, Ed. kalandraka, 2001, ISBN 84-95730-16-2.

SENDAK, MAURICE, *Allà on viuen els monstres*, Pontevedra, Ed. kalandraka, 2000, ISBN 978-84-8464-692-1.

STEINER, JÖRG, *Gran Gris*, Salamanca, Ed. Lóquez, 2004, ISBN 84-89804-80-X.

STRICH CHRISTIAN, *El gran llibre dels contes*, Barcelona, Ed. Barcanova, 1990, ISBN 84-7533-521-7.

VERDAGUER, JACINT, *Totes les rondalles*, Barcelona, Ed. Pirene, 1995, ISBN 84-7766-152-9.

VAN ALLSBURG, CHRISTIAN, *La escoba de la viuda*, México, Houghton Mifflin Company, 1993, ISBN 968-16-4005-5.

Tebeosfera, [9-11-2011], <http://www.tebeosfera.com/> (Revista web que a més de contindre historietes amb humor, tracta l'evolució de la premsa infantil)

Letrativa Artículos, [20-07-2011], <http://articulosletraviva.wordpress.com>

Literatura infantil y juvenil, [8-10-2011], <http://www.leemeuncuento.com.ar>

Saint Superman, [20-07-2011], <http://saintsuperman.wordpress.com/2008/09/22/fear-fairy-tales-and-folklore/>(En aquest blog es pot trobar un interessant escrit sobre la por, els contes de fades i el folklore)

Chesterton and friends, [3-09-2011], <http://chestertonandfriends.blogspot.com/2006/07/gkc-and-fairy-tales.html> (Blog on podem trobar informació sobre els contes de fades).

Universitat d'Alacant, [20-07-2011], <http://www.ua.es> (Aquesta web pertanyent a la universitat d'Alacant inclou, a més d'informació referent a la universitat, notes de premsa amb informació de diversos àmbits).

Llibres de família: La por [3-09-2011], http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=26675 (En aquesta pàgina web educativa trobem, a més, programes readiofònics que parlen, en aquest cas, de la por).

Tebeosfera, [9-11-2011], <http://www.wikipedia.cat>

Yodibujo, [8-10-2011], <http://www.yodibujo.es> (En aquesta pàgina web destinada als nens on poden escoltar música, on es proposen dibuixos, també hi ha penjats diversos contes infantils).

Annex 1 (Fitxes dels contes analitzats)

6.1. Gat i Gos

Raó per la que s'ha escollit aquest llibre. Història que mostra prototips típicament infantils: el fet de que quan dues persones sempre s'estan barallant es digui l'expressió "sempre esteu com gat i gos". El ritme de narració és dinàmic.	
El llibre Autor: Alcántara, Ricardo Títol: Gat i Gos (Perro y Gato) Editorial: La Galera Traducció: La Galera Edició: Edició primera, editada el setembre de 1998 Pàgines: 16 Altres característiques: El conte va acompanyat d'il·lustracions de gran tamany, simpàtiques, senzilles i acolorides.	L'autor Ricardo Alcántara va néixer a l'Uruguai, a Montevideo, el 24 de novembre de 1946. Al 1970 se'n va anar al Brasil. A São Paulo va estudiar psicologia; però, a mesura que s'apropava el final de la carrera, s'adonava que tenia poca predisposició per a dedicar-s'hi professionalment. Va pensar que era el moment de canviar de continent i d'activitat. Va arribar a Barcelona l'agost de 1975 amb la convicció que seria escriptor. Els seus llibres publicats sobrepassen el centenar. Diverses novel·les han estat traduïdes a França, Bèlgica, Holanda, Estats Units, Àustria, Alemanya, Portugal i Japó.
Sinopsi En Carles i l'Anna, dos germans bessons, reben un regal pel seu aniversari: un gat i un gos. Gat i gos fan les mil i una durant tot el dia per ta de fer-se a guitza, però aleshores arriba el vespre i es fa fosc comproven que unit superen més fàcilment les debilitats.	Edat a la que va dirigida i quina por o pors tracta A partir de 5 anys Principalment tracta la foscor, tot i que també dóna una visió afable d'animals domèstics (por als animals).

Interpretació:

El present llibre tracta d'una manera molt exacta el tema de la rivalitat i comença d'una manera molt directa amb el regal que reben els dos germans bessons, en Carles i l'Ana: un gat i un gos.

Els dos germans queden completament relegats pels "regals". Dos animals de companyia ben diferents: un gat i un gos.

Probablement l'autor vol fer una comparació entre els germans bessons i els seus regals: Quantes vegades se sent dir que els bessons, tot i ser molt iguals poden arribar a ser rivals.

Aquesta rivalitat és merament una excusa per introduir els veritables temes: la por a la foscor i a la nit.

De dia tot es veu molt bonic i molt clar i no hi ha febleses. És més, es té molta força per atacar al contrincant a fer-li la guitza, encara que només sigui per pur plaer.

No obstant en el moment que arriba la nit tot es veu d'una manera molt diferent, no es té la mateixa claredat, no es pot controlar tot tan fàcilment. Y la situació es complica més encara si els teus éssers estimats no estan a prop teu.

La solució que troben el gat i el gos és brillant, ràpida i coherent: La unió fa la força!.

Aquest és el veritable missatge del conte.

La foscor/nit és l'excusa, és el camí per arribar a superar una situació complicada i plena d'angoixa.

Aquest conte ensenya una gran lliçó vital i moral

6.2 Campo abierto

Raó per la que s'ha escollit aquest llibre Un conte que crida l'atenció per la quantitat de temes que es poden treballar, des de la foscor com a amiga i còmplice per ajudar a sortir d'una situació complicada, la solitud, la dependència dels altres, la pèrdua de temps pensant i no actuar.	
El llibre Autor: Hagen, Oddmund Títol: Campo abierto (Over jordet) Editorial: Traducció: Nuria G. Santos Edició: Primera edició, 2001 Pàgines: 32 Altres característiques: Al text, més elaborat, el suporten imatges afables i càlides en tot moment. Una bona manera de gaudir d'un llibre Norueg contemporani.	L'autor Oddmund Hagen, nascut el 21 de febrero de 1950 a Snillfjord, és un professor noruec, escriptor i crític literari. Ha estat president del comité Cultural del Consell per a la consideració de la prosa per a l'adquisició de la literatura noruega. Actualment viu a Krodsherad.
Sinopsi El camp és gran i en Nick petit. Ell no s'atreveix a creuar sol el camp obert. Té por de la guineu. Espera que es faci fosc, espera que el seu pare el vingui a buscar. Però el pare no acaba d'arribar i en Nick no sap com tornar a casa. Finalment, quan la lluna encara no ha sortit i ja és enmig de la nit, algú arriba per ajudar-lo. Però no és el seu pare.	Edat a la que va dirigida i quina por o pors tracta. Tercer de primària. A més de la foscor, tracta les pors a animals salvatges. Parla de la valentia i dels herois.

Interpretació

Aquesta bonica història es mou en un únic escenari: una part del bosc. Parteix d'una petita anècdota, el pobre Nick es queda enrere i perd als seus acompanyants. A partir d'aquest moments l'acció és nul·la.

En aquest conte es contempla:

- El que el personatge **veu**: un llarg camp amb possibles perills.
- El que **pensa**: Que faran els seus pares i germà
- El que **present** (presiente): Comença a elaborar una estratègia per tal de sortejar els perills que es pot trobar en tornar a casa (la guineu la zorra i el mussol)

En Nick no ha vist mai aquests perills, però n'ha sentit parlar tant d'ells que el bloquegen una mica. Esta vivint una realitat cada vegada més amenaçadora

Aquesta situació és molt comú en l'ésser humà, en totes les seves edats. Quantes vegades s'elucubra pensant **en què passarà si...? si faig això? I si no ho faig?**

Preguntes que de vegades impedeixen l'acció. Aquest és el conflicte real: La por a que passarà si...

Un aspecte molt important és el paper que juga la nit en aquesta història. En Nick està desitjant que es faci fosc per poder travessar el camp i no ser vist. Aquí la nit es converteix en amiga i salvadora del conill. És aquesta una visió positiva per fer veure als nens avantatges de la foscor.

Aquest conte és una proposta molt rica i plena de subjectivitat i del qual poden gaudir totes les persones. Quants de nosaltres no hem estat en una situació similar, esperant de poder arribar a un cau sans i estalvis?

6.3 Encén la nit

Raó per la que s'ha escollit aquest llibre.

Es un conte que només veure'l invita a ser llegit en veu alta. És ple de poesia i sensibilitat. És també un cant a la natura, el mon, el cosmos que ens envolta i la meravella de la creació.

El llibre

Autor: Ray Bradbury
Títol: Encén la nit (Switch on the night)
Editorial:
Traducció: Gabriela Cohn
Edició: Editada el 2005
Pàgines: 42
Altres característiques:
Grans il·lustracions del protagonista amb un fons molt contrastat entre les pàgines, jugant amb el blanc i groc del dia i el color de la negra nit.

L'autor

Ray Bradbury, nascut l'agost de 1920 a Waukegan, Illinois, és novel·lista escriptor d'històries curtes i assaigs, dramaturg, guionista i poeta dels EEUU. Es graduà a la Universitat de Los Angeles el 1938. Tot i que la seva educació formal acabà aquí, es convertí en un "estudiant de la vida", venent diaris a les cantonades dels carrers de L.A. del 1938 al 1942, passant les seves nits a la biblioteca pública i els seus dies a la impremta. Es convertí en un escriptor a temps complet el 1943, i contribuí en nombroses històries curtes per a diaris abans de fer-ne una col·lecció: Dark Carnival, el 1947.

La història

Hi havia una vegada un nen que no li agradava la Nit. Quan arribava l'hora d'apagar els llums, la seva habitació era l'única que quedava il·luminada al poble. Tot això canvia quan se li presenta la Foscor, amiga de la Nit.

Edat a la que va dirigida i quina por o pors tracta.

A partir dels 5 anys.
El conte gira entorn la por a la nit, i a la foscor, les ombres..
L'aïllament.

Interpretació

Aquest conte destaca per la seva claredat en exposar el tema de la por a la nit i la foscor.

Amb el títol, “*Encén la nit*”, l'autor ja introdueix el nen en una incògnita: Es pot encendre la nit? Amb la dedicatòria, “*A los portadores de luz*”, ja es pot percebre que és una història amb missatge.

Cal destacar la manera com comença a relatar el conte: “*Haía un vez un muchachito...*”. No diu el nom del personatge, en tota la història no es pot identificar de qui es parla.

Per què no identifica al nen amb un nom?:

- Potser perquè la por a la nit és més comú del que tothom es pensa.
- D'una banda per tal de que cap persona es senti ridiculitzada ni identificada amb la possible coincidència del seu nom amb el del personatge en el moment de llegir el conte. Però d'altra banda, per afavorir que cada persona es pugui convertir en el noi protagonista.
- L'autor amb l'absència de nom deixa la porta oberta i convida a que tothom es pugui identificar amb el nen.

La por que sent el protagonista és poc racional, s'apropa a una obsessió que l'impedeix fer una vida normal. Necessita la llum per viure.

En una societat com l'actual, en que s'està molt mentalitzat per la sostenibilitat del medi ambient, el fet de tenir llums obertes, és un altre factor d'aïllament; l'autor ho deixa ben clar:

“...la habitación del niño triste era la única que quedaba ENCENDIDA en todo el pueblo”

Davant d'aquest fet, el nen pot quedar totalment retratat davant de la resta del poble.

Sortosament apareix “*Oscuridad*”, un personatge femení tot vestit de negre però amb una gran lluminositat. És una nena que va directa al gra per tal d'ajudar al protagonista. Davant la frase “*no me gusta la Noche*”, *Oscuridad* no li pregunta per què, va directa al gra “*Yo te presentaré a la Noche... Y sereis amigos*”.

Aquí és on es fa realitat la dita que diu: “*si no pots contra el teu enemic, aliat amb ell*”.

A partir d'aquest punt, el conte esdevé encara més poètic, enalteix la nit i les seves meravelles: granotes, grills, la lluna, estrelles de mil maneres, converteix al cel en una casa plena de llums, resplendors, llampecs, llums en el passadís : la via làctia.

El personatge "Oscuridad", porta la solució al nen, li ensenya el camí cap a l'alegria i felicitat, una felicitat basada en escoltar, sentir, veure, contemplar i gaudir de la natura.

6.4. El Gran Gris

Raó per la que s'ha escollit aquest llibre.

La por a lluitar per la llibertat, que de vegades, es té molt a prop però les dificultats fan que l'ésser humà es quedi allà on està.

Tot i que els dibuixos no es tenen en conte en aquest treball de recerca, els d'aquest conte em van cridar molt l'atenció ja que es mouen entre la realitat que són els escenaris per on es mouen els protagonistes i la història que és una ficció.

El llibre

Autor: Jörg Steiner/ Jörg Müller

Títol: El Gran Gris

Traducció: Eduardo Martínez

Editorial:

Edició: Editada a Salamanca el 2004

Pàgines: 32

Altres característiques:

Dibuixos molt reals, amb molts de detalls i acolorits.

L'autor

Jorg Steiner nasqué el 26 d'octubre de 1930 a Bienne. És un escriptor suís.

Havent treballat com a mestre i professor d'una escola primària, viatjà a l'extranger diverses vegades: França, Espanya, EE.UU i Àfrica oriental. L'autor escriu les seves obres a partir d'experiències personals durant la seva jventut i el seu temps com a professor.

A més a més, és reconegut per treballar amb l'il·lustrador Jörg Steiner.

La història

En una fàbrica de conills destinada a engreixar ràpidament als animals i sacrificar-los posteriorment es troben el Gran Gris, conill alienat que hi viu des de fa molt de temps i un de nouvingut lluitador. Decideixen escarpar-se junts, no obstant el Gran Gris decideix tornar a la fàbrica davant de la por a tot el que li és desconegut.

Edat a la que va dirigida i quina por o pors tracta

Cinquè de primària en endavant.

Tracta la por a allò desconegut.

Interpretació

L'autor ens endinsa una fàbrica especial i sòrdida, un lloc per alimentar els conills un mon que des del primer començament recorda al llibre Aldous Huxley "*Brave new world*" (*Un mundo feliz*): Dos protagonistes, el "pararentment feliç" i el que es qüestiona la situació.

El Gran Gris, aparentment és feliç allà on està, no li falta de res. Tot i amb això amaga de manera hàbil els seus temors agafant com a refugi la tradició i les rutines i creences..

El Pequeño Marrón, no accepta el destí que li ha tocat, manifesta clarament els seus temors i lluita per marxar a una millor vida encara que estigui plena de perills. No té por a allò desconegut.

L'amistat que sorgeix els anima a fugir d'aquell lloc. No obstant els dos personatges no encaixen de manera igual.

Pel Gran Gris és una llibertat inesperada en canvi pel Pequeño Marrón és una llibertat desitjada

Amb la lectura d'aquest conte es poden plantejar diverses reflexions:

- M'agrada com visc? Com sóc?
- Com són els meus amics. Són amics de debò?
- Vull canviar per que el que veig no m'agrada?
- Vull ser lliure?
- De quina manera?
- Estic preparat per a renunciar, per dir no?
- Tinc por a canviar?

Aquest conte és un magnífic material per treballar gran quantitat de temes tals com

els somnis, la inseguretad, la religió, la llibertat, la fermesa, els sistema.... i sempre tenint com a factor comú La Por al canvi, as que diran, a estar sol, a fer el ridícul....

6.5.Un malson al meu armari

Raó per la que s'ha escollit aquest llibre. És un conte divertit, simpàtic i tendre. Està ple de ritme. Tot i que és curt porta molt de missatge.	
El llibre Autor: Mercer Mayer Títol: Un malson al meu armari. (There's a nightmare in my closet) Traducció: Sara Sanjurjo Editorial: Kalandraka Edició: Primera edició, del setembre de 2001 Pàgines: 28 Altres característiques: Amb frases clares i concises, a cada plana es mostra un dibuix simpàtic tant del nen, com del monstre (o malson).	L'autor Mercer Mayer, nascut el 30 de desembre de 1943 a Arkansas, és un escriptor de llibres dirigits a nens nord-americans, a més d'il·lustrador. Ha publicat més de 300 llibres amb una àmplia gamma d'estils. El llibre "Un malson al meu armari" es va basar en els temors de la infància de Mayer de monstres, a la seva habitació per la nit.
La història A l'hora d'anar-se'n al llit el protagonista sempre té por de l'armari de la seva habitació, ja que creu que hi viu un malson, i en realitat és així. Una nit el malson surt de l'armari, i el nen xiscla espantadíssim, fet que fa que el malson s'espanti també. El protagonista s'adona de la feblesa del malsoni decideix ajudar-lo deixant-lo dormint al seu llit.	Edat a la que va dirigida i quina por o pors tracta. Tercer de primària. Per tots aquells que tenen pors imaginaries en tancar els llums. L'element principal que es tracta és la por als malsons.

Interpretació

Conte narrat en primera persona, factor que el fa més directe. És com si el personatge estigués fent teràpia de la seva pròpia por.

En cap moment es diu el nom del protagonista: Tothom es pot identificar fàcilment amb el personatge i la seva por.

És un conte molt interessant ja que és el propi protagonista que resol la seva situació de por.

El conte ensenya a que si expliques i verbalitzes els teus temors pots trobar ajuda encara que sigui en tu mateix. Moltes vegades som nosaltres mateixos la font de les nostres pors i tenim la solució dins nostre. El protagonista decideix rebel·lar-se contra els seus temors: “*Una nit vaig decidir desfer-me del meu malson per sempre*”. Es capaç d'enfrontar-se al seu malson imaginari: resulta que al final no és tan dolent com s'esperava.

En llegir el conte es pot apreciar un subtil sentit de l'humor: “*...el meu malson es va posar a plorar.(...)Calla malson que despertaràs al pare i la mare...*”

L'humor és una eina que ajuda en situacions complicades i que ajuda a desdramatitzar les temors i els problemes.

Moltes vegades volem que les pors desapareguin, que marxin, o bé volem fugir d'elles Però sovint és difícil aconseguir-ho i s'ha de triar el camí d'integrar-les dins d'un mateix, conviure amb elles. Que, en definitiva, és el que fa el nostre personatge del conte: l'agafa de la ma, i la posa al llit a dormir amb ell.

Cal destacar el final d'aquesta història. El nen pensa que hi ha un altre malson dins de l'armari, però “*....el meu llit no és prou gran per a tres*”.

- El fet de superar/integrar una por ja li dona més seguretat.
- Potser en l'inconscient del protagonista ja no hi cap una altra por.
- Potser en tindrà més pors, però ja està una mica més preparat per enfrontar-la.

Considero que aquest conte pot ajudar a créixer i a madurar.

6.6. Juan Sinmiedo

Raó per la que s'ha escollit aquest llibre. És un del contes que té més pors juntes . És com un petit “manual” de pors tot i que les solucions i les sortides del protagonista, de vegades són una mica estrafolàries. En molts contes és l'home qui salva la princesa, en aquest és la princesa (la dona) la que aporta la solució.	
El llibre Autor: Perrault, Charles Títol: El gato con botas y otros cuentos de hadas Traducció: Carmen Bravo-Villasante Editorial: Edició: Edició limitada de 2.000 exemplars. Jose J. De Olañeta, 1986 Pàgines: 155 Altres característiques: Acompanyada d'il·lustracions en blanc i negre, sense incloure-hi la portada, dibuixada per un autor anònim, el llibre conforma un recull fidedigne d'aquella primera versió de 1697.	L'autor Nasqué a França el 1628. Havent treballat prèviament com a advocat, es dedicà a la literatura i fou un important personatge de la cort del Rey Sol. Els seus contes constitueixen una estilització de relats tradicionals transmesos oralment, provinents de fonts italianes, cèltiques, orientals, entre d'altres. Perrault conferí a aquests contes el seu estil propi i peculiar; els dotà d'una senzillesa i concisió magistrals. El seu objectiu era tractar les costums de la seva època. Per tal que els seus contes no fossin tatxats com a trivials, afegí als contes una moralina destinada a l'educació dels nens. Morí el 1703.
La història Juan és un noi que no coneix la por i decideix marxar de casa i viure aventures per tal de sentir-se com la resta de la gent.. Ni les bruixes, ni els ogres, ni els castells encantats amb els seus fantasmes, dimonis i morts li fan por. Finalment troba la por amb la situació més insignificant: una mica d'aigua.	Edat a la que va dirigida i quina por o pors tracta. Abarca totes les edats. Per tots aquells que tenen por a tot i a res.

Interpretació

Un noi qualsevol, aconsegueix desmitificar tots aquells elements terrorífics que espanten a la majoria.

L'aire fresc i lleuger amb que es narra la història anima al lector a pensar: Per què no puc ser jo com el *Juan Sinmiedo*?

Aquest conte es caracteritza per l'aparició d'infinat de personatges imaginaris: bruixes, fantasmes, ogres, morts... És com si l'autor volgués fer una miscel·lania d'elements que fan por. Aquesta mena de por és la més comuna entre els nens. Tot i així, en aquests cas, són els més grans i, suposadament valents els que temen a tots aquests éssers.

Què li passa a en Joan? No té por de res. Realment està molt preocupat i decideix anar a la recerca de la por. Passa mil i una situacions complicades però res no li fa por. Durant tota la història demostra que és un home valent i fort, però a la vegada s'està angoixant perquè se sent diferent dels altres.

En Joan és un heroi davant dels nostres ulls però és un ésser frustrat davant d'ell mateix.

Quan ja pensa que no aconseguirà el seu objectiu arriba el desenllaç, una dona, concretament la seva, farta ja de les frustracions del seu marit decideix facilitar-li el camí... El sorprèn amb un jerro d'aigua freda mentre dorm.

Aquesta situació és la que desencadena la por a en Joan. Una situació completament inesperada, una por improvisada.

És ben cert que si esperem una por, ja estem preparats, estem en alerta i això ens crea unes defenses, una protecció inconscient que ens desperta els nostres mecanismes de protecció més profunds, tot i que si es perllonga massa ens crea ansietat i angoixa. Però una situació nova, i inesperada pot causar terror. Són uns moments de no saber que està passant ni tan sols de saber com et pots defensar.

6.7. Allà on viuen els monstres

Raó per la que s'ha escollit aquest llibre. És una història que no mostra els prototips típicament infantils. Té un gran poder narratiu. El ritme de narració és dinàmic afavorit per les frases curtes de gran qualitat literària. S'intercalen petits diàlegs. Amb el títol es planteja un repte imaginari, ens parla d'un lloc (no se sap on) on viuen els monstres. És una invitació a escoltar. Com serà aquest lloc?	
El llibre Autor: Sendak, Maurice Títol: Allà on viuen els monstres Traducció: Maria Viu, 2000 Editorial: Kalandraka Edició: Madrid: Altea, 1995 Pàgines: 40 Altres característiques: Lletra d'impremta. Acompanyada d'il·lustracions en colors freds i càlids matisats per tinta fosca de la tinta sobre un fons crema pàl·lid.	L'autor Nasqué el 10 de juny de 1929 a Nova York. Fill d'emigrants Polacs Ca tenir una infància malaltissa. Tot i que la seva tasca principal és la d'il·lustrador, amb l'album "Allà on viuen els mosntres" publicat al 1963, segueix sent un èxit en vendes arreu del mon. És un autor controvertit, i no sempre ha estat acceptat pel públic adult (pares/mares deks infants). El 1064 va ser guardonat amb la medalla Caldecott. El 1970 va rebre el premi Hans Christian Andersen d'il·lustració i el 2003 el Mamorial Astrid Kindgren.
La història Després de renyar-lo la seva mare, en Max enfadat s'esvaeix submergint-se dins d'una aventura pel país dels monstres, on arriba a convertir-se en rei, dominant als seus, aparentment, terribles habitants.	Edat a la que va dirigida i quina por o pors tracta. Tercer de primària. Monstres i malsons.

Interpretació

Després d'un sermó, arriba el càstig per a en Max: al llit sense sopar. Aquest càstig ens és molt conegut. A cap nen li és estrany. Tampoc és estranya la reacció d'en Max: “*et menjaré*”. Aquest “*et menjaré*” pot tenir dues interpretacions:

- sona com t'estimo tant que et menjaria,
- i potser et menjaré perquè vull que desapareguis de davant meu, estic molt enfadat.

Després de trencar amb el mon real, Max fuig al seu món, un mon imaginari on ell és qui pot manar, donar ordres i se li obeirà. A més a més està tan indignat que aquest mon serà un mon terrible, **serà allà on viuen els monstres**.

En Max es troba amb els terribles monstres, en aquest punt de conte l'autor aprofita per mostrar els diferents estrats emocionals del nen amb les seves pròpies paraules. Després d'aquest moment Max recorda que està molt enfadat i malgrat escoltar i veure tot el terrible que és un monstre, els hipnotitza i controla aquell lloc.

Max ara, és el rei de tots els monstres perquè és el més monstre (el més dolent).

Max es premia amb el càstig de la seva mare amb una venjança terrible, envia al llit sense sopar a tots els monstres, i el fas cas!. Però quan es queda sol vol sentir-se estimat, l'olor del sopar el torna a la realitat.

Max viatja en tan sol uns minuts a “Allà on viuen els monstres”.

Podem parlar d'un text amb un fil narratiu horitzontal, una simetria literària perfecta que es complementa perfectament amb les il·lustracions.

La por és una temor irreflexiva i inconscient vers a allò desconegut, el que s'ha vist i s'ha escoltat no és res comparat amb el que la imaginació suggereix. Els monstres, aquestes meravelloses criatures creades per Max, són mostres imaginats.

Per al nen és fonamental poder posar un nom a les seves experiències, sobretot a aquelles que són negatives. Max amés a més d'anomenar-les les imagina, i els dona forma.

El mateix protagonista és qui controla la situació i autoregula les seves pors.

6.8. La Caputxeta Vermella

Raó per la que s'ha escollit aquest llibre. El títol del conte parla per si mateix, és un conte que es va sentint des de 1967. La caputxeta vermella, aquella nena tan boniqueta a la que la seva avia li va fer una caputxeta vermella.	
El llibre Autor: Charles Perrault. Adaptació de Francesc Boada. Títol: La caputxeta vermella Editorial: La Galera. Barcelona 1993 Pàgines: 22 Altres característiques: És una adaptació fidel basada en la versió dels Germans Grimm. Fa servir frases curtes i dinàmiques. Cal destacar el joc dels sentits entre el llop i la caputxeta. Remarcar la intenció moralitzant “si no obeeixes a la teva mare et pots trobar que el llop es menjarà” .	L'autor Nasqué a França el 1628. Havent treballat prèviament com a advocat, es dedicà a la literatura i fou un important personatge de la cort del Rey Sol. Els seus contes constitueixen una estilització de relats tradicionals transmesos oralment, provinents de fonts italianes, cèltiques, orientals, entre d'altres. Perrault conferí a aquests contes el seu estil propi i peculiar; els dotà d'una senzillesa i concisió magistrals. El seu objectiu era tractar les costums de la seva època. Per tal que els seus contes no fossin tatxats com a trivials, afegí als contes una moralina destinada a l'educació dels nens. Morí el 1703.
La història La mare de la Caputxeta l'envia a casa de la seva àvia malalta amb una cistella d'aliments. Abans de sortir l'avisava de que no s'entretengui. Pel camí, la nena es troba amb un llop i li diu on va. El llop, pensant en menjar-se a la Caputxeta i l'àvia convenç a la nena per que gaudeixi del camp. Veient que la nena s'entreté corre a casa de l'àvia a la que es menja. Es disfressa d'àvia i espera a que arribi	Edat a la que va dirigida i quina por o pors tracta. A partir de tres anys Relació pares/fills. Contes populars. L'obediència. El animals ferotxes.

<p>la Caputxeta. Quan arriba, la nena pregunta a l'àvia (llop) pels seus tres físics i quan pregunta sobre la boca, el llop se la menja. Afortunadament un caçador passa i sent com ronca el llop, s'apropa a la casa i descobreix tot, obre la panxa del llop i rescata la Caputxeta i l'àvia.</p>	
---	--

Interpretació

El conte de la Caputxeta Vermella de Perrault, pertany a un cicle de contes d'advertència: “nenes que sortiu de casa, alerta!, que el mon està a fora esperant-vos”.

Es veu una fórmula de control social, “ si fas això es passarà això altre”, mitjançant una dura advertència i de la por, és una manera educativa de reprensió, però clara. El nen sap fins a on pot arribar.

Molt sovint s'escull la versió dels Germans Grimm ja que és molt més suau i més adequada pel nens més petits. En aquesta versió del Grimm, el caçador salva a l'àvia i la caputxeta i castiga al llop. És un final feliç per un conte dolç, però no es perd la part moral, ens recorda i avisa de que el que li va passar a la Caputxeta per no fer cas de la seva mare.

La desobediència és castigada.

Es molt important destacar el final humorístic de Perrault, el llop serveix de catifa al caçador, avia i Caputxeta mentre estan prenent el te.

6.9. El pitjor llop

Raó per la que s'ha escollit aquest llibre.

El títol d'aquest conte ja ens avisa de que aquesta història va en serio, no se'ns parlarà de qualsevol llop, se'ns parlarà del pitjor dels llops, el més dolent de tots.

La història comença amb una clara advertència: **"Cal ser molt valent per atrevir-se a llegir aquest llibre"**.

El llibre

Autor: Duran, Teresa.

Títol: El pitjor llop.

Col·lecció: La porta

Edició: Publicacions de l'Abadia de Montserrat. 1991. Barcelona

Pàgines: 24

Altres característiques:

És un conte escrit amb un ritme molt dinàmic, inquiet i voraç. Reconstrueix un passat amb ànsia i ferocitat. Les frases curtes, la segmentació de la narració en records, fan que aquest relat lineal sigui dinàmic i amb garra.

L'autora

Teresa Duran (Barcelona, 1948) es escriptora i il·lustradora. Polifacètica, destaca per la seva dedicació al llibre infantil i juvenil tant en la creació com en l'investigació, la crítica literària o les diferents formes de la seva docència i difusió. Diplomada en disseny gràfic (1975), és llicenciada (1986) i doctora (2001) en Pedagogia. La seva activitat es constant i diversa.

Ha escrit més de 100 llibres per a nens i joves. Algunes de les seves obres han estat traduïdes a diverses llengües. I ha rebut alguns premis

.Guardonada amb la Creu de Sant Jordi el 2007. També és il·lustradora i traductora. Ha col·laborat en diferents publicacions: Faristol, Cavall Fort...

En l'actualitat és professora del Departament de Didàctica de la Educació Visual i Plàstica de formació del professorat en la Universitat de Barcelona.

La història

Un llop en primera persona ens narra la història de la seva vida. Ens parla de tota la seva saga familiar, des del llop dels porquets, fins al llop de la Caputxeta... a mida que va avançant en el seu relat, el llop es va creixent i esdevé encara més ferotge.

Edat a la que va dirigida i quina por o pors tracta.

A partir de 6 anys

La por als llops.

Contes populars

Interpretació

Aquest conte destaca per la seva originalitat temàtica, la seva manera de ser explicat, les seves múltiples lectures que ofereix i a la vegada la reconstrucció d'un passat, la recuperació d'una cultura popular, una comunicació entesa com a fenomen social.

A través del record dels personatges (en aquest cas llops) dels contes tradicionals, el protagonista es lliga a les seves arrels, al seu entorn més proper, amb una família.

Com a transfons d'aquesta autobiografia tan sincera es veu reflectida la realitat en la literatura infantil i una mica la necessitat de tornar a la por.

Hi ha “dràcules”, bruixes, fantasmes... alguns son ximpls, altres bons, alguns presumits, la majoria carregats de fets quotidians i humorístics, éssers que en lloc de donar por, fan riure. Aquest llop, conscient de tanta manipulació, reivindica que encara pot devorar, que encara és una bestia molt temuda.

S'adona que ell no té gaire a veure amb els seus avantpassats, no es vol conformar i vol ser dolent.

No em d'oblidar que el llop és l'únic personatge de tots els personatges que té un “original” en la realitat. El llop és un animal que per la seva crueltat i astúcia sempre ha representat un perill per l'home.

Davant l'expressió “que ve el llop”, el llop passa a significar, davant del nen un perill indefinit, maligne, devorador.

Aquest és un llop que no vol perdre la seva dignitat. Es debat entre el bé i el mal

6.10. Olívia i el fantasma

Raó per la que s'ha escollit aquest llibre.

La història que ens explica, d'una manera molt didàctica vol reflectir un realisme quotidià, que fa que del nen un adult petit.

El llibre

Autor: Lindo, Elvira

Títol: L'Olivia i el fantasma.

Traductor: Susanna Esquerdo Todó.

Col·lecció: Contes d'ara.

Edició: Barcelona: Editorial Cruïlla, 1997

Pàgines: 22

Altres característiques:

La història té un ritme lineal, només hi ha un moment de tensió, quan l'Olivia confon l'ombra amb un fantasma.

Hi ha una tercera persona, el narrador que ens va narrant la situació. S'intercala diàlegs, a tall d'exemple, per part del pare de l'Olivia.

Us de joc de preguntes i respostes per part de la filla-pares.

S'intercala una història dins d'una altra.

L'autora

Elvira Lindo neix a Cadis al 1962. Als 12 anys es trasllada a viure a Madrid.

Estudia a la Universitat Complutense d'aquesta ciutat mentre treballa com a locutora de radio Nacional d'Espanya. Finalment abandona la carrera per tal de dedicar-se a la radio, televisió com a locutora, actriu i guionista.

La seva primera obra està basada en un personatge que ella mateixa interpretava a la radio: "Manolito Gafotas".

Ha publicat cinc llibres del personatge Olivia (un dels quals es analitza en aquest treball).

També ha escrit novel·les per adults i teatre i va fer els guions per la pel·lícula "La primera noche de mi vida" amb el director Miquel Albadalejo entre d'altres.

Col·labora assíduament en El País amb articles d'opinió i en diverses revistes i diaris.

El 1988 va obtenir el Premi Nacional de Literatura Infantil i Juvenil amb "Los trapos sucios de Manolito Gafotas" i el 2005 amb "Una palabra tuya" el XIX Premio Biblioteca Breve.

La història A l'hora d'anar-se'n al llit, l'Olivia no té son, creu que dormir és una pèrdua de temps. S'entreté amb diversos jocs, crida l'atenció als seus pares... Finalment, va a la recerca del seu pare perquè diu que hi ha un fantasma a la seva habitació. El pare va amb ella i li explica que ell, quan era petit li va passar el mateix, i comença la seva història.	Edat a la qual va dirigida i quina por o pors tracta A partir de 6 anys Fantasmes Pors Relacions pares i fills
---	---

Interpretació

La història comença presentant l'Olívia. Tot seguit, se'ns dona l'edat de la protagonista, 6 anys, cosa que ja facilita al nen la ràpida identificació amb la protagonista. L'Olívia passa por en confondre l'ombra d'una planta per la d'un fantasma. És una por comprensible i racional.

La protagonista se'ns presenta com a una noia d'allò més racional, fins i tot pensa que dormir és una pèrdua de temps, per això pateix insomni. Constantment vol cridar l'atenció dels seus pares durant la nit fins que a la protagonista li sembla veure un fantasma a l'habitació.

Aleshores acudeix la el pare, qui de manera didàctica pretén resoldre la por de la seva filla: li explica que de petit ell també tenia por d'un fantasma que es trobava al seu armari.

L'Olivia contempla una perspectiva completament nova de veure els fantasmes: sent compassió del pobre ésser que havia de dormir dins el seu armari tant estret i, per aquets motiu, comença a deixar-li menjar que d'amagat se'l menjava el seu avi, cosa que la Olivia no descobreix, però el nen que escolta el conte sí.

D'aquesta manera, el fantasma, un personatge tan interessant que abunda en els contes populars tradicionals, representant la presència externa i real d'alguna cosa o algú que no tindria per què estar mort deixa de ser un ésser inquietant, amenaçador i perillós, ja que el fantasma, en aquest conte, passa a ser per a l'Olívia (i així ho pot entendre el nen) un joc deliciós de menjars.